

gorú kritikával gondolkodó erős egyéniség, a ki nem könnyen ajándékoz meg valakit bizalmával, a míg annak megérdemelt voltát nem tapasztalja, folyton megőrizte Párvy iránt teljes bizalmát és miután 1891-ben előterjesztésére a király egri kanonokká nevezte ki őt, az érsek 1901-ben oldalkanonokjává, egyszersmind a jogi liceum igazgatójává tette s őt szemelte ki segédpüspöknek is. Püspöki méltóságra 1903-ban emelkedett Párvy Sándor, a mikor carpasiai püspöki címvel kineveztetvén, április 19-én felszenteltetett.

Erényekben gazdag, buzgóságban, munkában fáradhatatlan, emberi kedvességben szinte páratlan. Mind oly tulajdonságok, melyek a legnagyobb tisztelettel öveztek nevét. Kispap korában feltűnt mély érzésű és formás költeményeivel, melyek révén kivált a veterán költővel, Zalár Józseffel lépett szorosabb barátságba. Később mindinkább az egyházi irodalom terén fejtette ki munkásságát, értekezéseket, egyházi tanulmányokat írt. Feltűnt nemcsak a szentbeszédekkel is, melyekben mély tanulmány, eszmegazdagság társul a szép formával. 1896-ban ő mondotta a Szent István-napi beszédét a koronázó Mátyás-templomban. Az irodalom iránti szeréte nyilatkozott meg abban is, hogy Egerben irodalmi egyesületet szervezett, irodalmi és művészi előadások rendezését vezette. De társadalmi téren sem pihent alkotó ereje: megteremtette a liceumban a mensa academicát; támogatta a hevesmegyei és egri jótékony nőegyletek áldásos működését. Ez egyesületek új árvaházának megteremtésében igen nagy része volt. Alig van tehát papi hivatásán kívül is a nemes cselekedetek és művelődési munkák olyan tere, melyen ne igyekeznék embertársainak és hazájának hasznára lenni, még a megyei és városi ügyekben is alapos tudásával és higgadt megfontolásával sok hasznos dolgot művelt.

RADNAI FARKAS, az új besztercebányai püspök, szintén 1848-ban született, a márciusi napokban, az aradmegyei Kisjenőn. Atyja, ki bérő volt, korán elhalván, a kis fiú szűkös viszonyok közt nevelkedett öregatyjánál, de erős pártfogót talált Péky Antal békéscsabai plébánosban, a ki fölmerte tehetségeit és beajánlotta Szaniszló nagyváradi püspöknek. Ez fölvetta a Salamon-intézet növendékei közé, a kiknek kormányzója akkor Nogáll János, a nem rég elhunyt író püspök volt. Ez nagyon megszerette az eleven eszű, szorgalmas, jó viseletű ifjút, nem egy tárgyra külön ő maga taníttatta, ambiciozóját élesztette és akaraterejét, kitartását erősítette. Radnai kispapnak állván be, püspöke mint jeles tanulót, a budapesti központi papnevelő intézetbe küldötte, a hol akkor Ipolyi Arnold, a későbbi besztercebányai püspök volt prefektusa. Ipolyi is nagyon megszerette. Minő következetessége sorsának, hogy mentorának szellemét mindig körülötte érezhette! Ipolyi később nagyváradi püspök lett, ma pedig besztercebányai székhelyre Nagyváradról lép az ő kedves tanítványa. Mint ifjú kispap, szintén szép költeményekkel tűnt föl, melyek közül többet megőriztek az Egyházirodalmi iskola évkönyvei.

Nemzeti érzülete vitte arra is, hogy ne csak szívében, hanem nevében is magyarnak bizonyítsa magát. Eredeti Ritthammer nevét mint fiatal pap cserélte föl a magyar Radnai névvel. 1871-ben szentelték föl. Ő is csak rövid ideig káplánkodott, mert berendelték a püspöki udvarba, hol három püspöknek, Lipovniczky-nak, Ipolyinak és Schlauchnak volt titkára, segítő munkása. Schlauch csakhamar meg is jutalmaztatta általa fölmért és nagybecsült érdemeit: 1889-ben kanonokká nevez-

tette ki és irodaigazgatóvá tette. Mint Párvy, ő is feltűnt szép egyházi szónoklataival, melyekben lobog a lelkesedés tüze és a meggyőződés ereje. 1901-ben pápai prelátus lett, 1902 január 25-én pedig europosi címzetes püspökké szentelték.

Mind a két új püspökben tehát nemcsak az érdemek megjutalmazottját láthatjuk, hanem java korukban levő munkaerőket is, a kik nehéz, de hazájukra s egyházukra nézve nagy fontossággal bírható feladatuknak kétségtelenül eddigi munkásságuk erejével fognak megfelelni.

Dr. Sz—y J.

ANAKREONI DALOK.

I.

Ha jól akarsz mulatni . . .

Ha jól akarsz mulatni:
Ne menj nagy társaságba.
Keress kis kört magadnak,
Egynéhány jó barátot,
Egy-két könnyelmű fizkót,
Kik ismerik az élet
Gondját, de van szívök, hogy
Megértsék örömét is.

Nagy társaság: nagy álság.
Sok ember: sok hazugság.
Kis körben, tréfa s bor közt,
Egymással szemlől-szembe
Nyitabb a szó, az érzés.
Az ember jobban látja
Mindazt, mit — egy a másban —
Szerethet, megbecsülhet,

S hírhők iránt — ha vannak —
Elnézőbb, megbocsátóbb.
Kis körben, tréfa s bor közt,
A szellemes vidámság
Dévaj birokra perdül
A játsszi ötletekkel
S jókedvünk tűzvirága
Szikrázó szirmokat nyit
Pengőjük ütközőjén!

Kis körben, tréfa s bor közt,
Ha messze van, hát jöjjön
Az ellenség, a Bánat!
Hah, táborra verődünk
S legyőzzük, istenemre!
Agyonsiklandjuk élézzel,
Borgyöngybe fojtogatjuk
S megőljük hahatánkkal!

II.

Vallomás.

Nem irtam, nem daloltam
Semmit sem életemben,
Csak azt, mit lelki szükség
Diktált fel ajakamra.
Daloltam, a mit érzék,
A mit kellett dalolnom,
És nem törődtem azazzal:
Mi lesz jutalmam érte.

Nem voltam gögös, önhitt,
Mert jókor megtanultam,
Hogy: épen annyi gög van
Mindenkiben, a mennyi
Az eszéből hiányzik, —
De mindig sanda szemmel,
Sőt gyűlölettel néztem
A hazug hűködöket
S a léha hisztriókat,
Kik a nemes művészet
Lelketgyújtó borából
Csak hitvány kotyvadékokot
Tudtak leszűrni másnak,
És pénzért bukfenyeztek
A költészet porondján.

Ma többé ez se bánt már.
Csinálhatnak miattam
Szabad kényőkre mindent.
Meleg szívem bezárom
Mint alkony közeledtén
Virág bezárja kelyhét —
S zavartalan magányban
Dalolva, iddögölve
Szemlélem a világot,
Jól tudva, jönnek egykor
Bizonyonyal jobb idők is,
Miódon — mint minden álság —
Magától összeomlik
A hazugság uralma,
És visszavívja trónját
A bujdosó igazság!

Endrődi Sándor.

A VÉN GAZEMBER.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irtá Mikszáth Kálmán.

Ilyen beszélgetés és gondolatok közt tért be apa és fiú a «Zöld fába» ebédelni, a hol, vizsgák idején, mikoron számszó nagy úr gyűlt be a vidékről a fehér cipők városába, a híres Csutorásné szokott főzni, kinek ételei egy egész országrészben úgy emlegetettek, mint csodák. Csutorásné asszonynéni kastélyból-kastélyba vándorolt, a hol névnap vagy lakodalom esett, előre praenumerálva voltak rá a familiák, a messze Gömörből még Kis-Mártonba is elvitte egyszer herczeg Esterházy s egy ezrest adott neki naponként, mikor pedig állandóan akarta volna szerződtesni, a derék asszonyság, a ki egy rimaszombati hentes özvegye volt, hidegen, gögösen utasítá el:

— Az nem lehet, instálom. Csutorásné nem főzhet egy familiának, Csutorásné az egész nemzeté.

Úton is volt ő kigyelme, jóformán az egész évben, hanem a vizsgák idején pontosan beállított a «Zöld fába» a «Zöld fa» volt az ő kedvencz orgánuma. Innen árad szét hira, neve, dicsősége az országba, szétviszik a mindenünnen összegyűlt urak.

Fölösleges mondani, hogy pompásan ebédelték meg, különösen a lúdgége leves, meg a csirke volt remek, melyet Csutorásné a saját methodusa szerint «prezli» nélkül mártott be egyszer-kétszer forró zsirba és azután sütötte meg, külön a «rurá»-sá.

Ebéd után nagy ferbli kerekedett az urak közt, az extrában. Természetesen Inokay is leült játszani. Sőt ő indítványozta:

— Egy kis alkotmányos költséget szeretnék nyerni tőletek.

Eleinte nyert is, panaszkodtak a Szentmiklósyak, Ragályiak, Radvánszkyak, a kik játszottak:

— Nagyon szomjasak lehetnek a választóid.
— Kicsi érdemeket borral kell megtölteni, — tréfálózott Inokay.

Délután vele volt a szerencse, este azonban elfordult tőle s reggelre minden pénzét elvesztette, még a szép sárga négyesét is elnyerte egy Radvánszky. Az Isten is a tótokkal tart.

Hanem az azért mindegy volt, Inokay olyan egykedvű maradt, mintha babba menne a játék, nyugodtan felkelt az asztaltól reggel, egyet-kettőt nyújtózkodott a sok ülés után, aztán barátságosan megrázta a partnerek kezét.

— Már most aztán még arra kérlek, — szólott oda Radvánszkyhoz — hogy tartsd meg a parádés kocsisomat is, mert nincs rá szükségem.

— Hogy hogy? Hiszen a többi lovagnál is hasznát veszed.

Inokay keserűen mosolygott.
— De nincsenek ám más lovaim. Ha csak

azt a száz sárga csikót nem veszed, a mit a fiam majdnem megnyert.

— No hát csak vidd el most még a lovakat. Hiszen nem eresztetlek innen világ csúfjára fogadott kocsin. Majd ide adod őket őszszel vagy télen, ha újakat veszel, addig ott hagyom használatra.

— Majd bolond vagyok, hogy az én drága takarmányomon hizlaljam a lovakat, — utasítá vissza az ajánlatot gavallérosan.

De abba mégis beleyugodott, hogy a fogaton most előbb hazamegy. Azután küldi el ott-honról. Pompás útjok volt szép júniusai napon. Az apabáró valóságos akasztófa-humorban volt, az egész úton derülten beszélgetve a fiával, tele volt ötlettel, szípkörkával, anekdotával. A mint azonban a kerületébe érkezett, a házakon lengő zászlók, melyeken az Inokay név ki-gyózott, mélabús hangulatba hozták. A kis Inokay szívét a lelkesedés dagasztotta ezektől, az idősb Inokayt az önvád mardosta. Pedig igen egyszerű pszihologikus tünet. Léha embereknél gyakran tapasztalni. Lefelé az örvénybe, a mélységbe bátran, elfásultan lépegetnek, sőt bizonyos nyegle virtussal, — de a mélységből fölfelé esik nehezkökre egyet lépni s elszorúl a szívük, hogy immár milyen nagyot esúsztak le.

Kalapot lengettek a parasztok, a szérűkről, az Inokay-ház régi jobbágjai, meg az apró boeskoros nemesek a falvakon, a gyerekek éljeneket visítottak. A kovács-műhelyben, Darócson egy lovat patkoltató palócz-nemes elrikantotta magát:

— Inokay Pozsonyba, Peszerényi putnyiba! (Pozsony alatt, régi módiában a diétát értette ő kigyelme, putnyon alatt a megbukást).

— Szeretnek apám, — mondá villogó szemekkel a kis Inokay.

A mivel aztán egészen elszomorította az öregjét, egy szót se szólott, csak a fejét horgaszott le, néha meg elfordítá, talán azért, hogy egy előszívargó könnyet töröljön ki a szeméből.

— Mit ér már az nekem? — felelte egy mér földdel odább.

Talán mindig ezen gondolkodott azóta. Az elhibázott életén. A tizenkét átkozott esztendőn, a mikor a magyar a maga sirját is megásta. Ha már nincs haza, minek van ő is? Pedig benne kellett volna élnie a hitnek, hogy a haza halhatatlan. Íme itt van a haza és hívja a hatalmas Inokayak sarját, hogy lépjen előre építeni, áldozni. De kit talál? Egy tehetetlen koldust, egy tékozlót, a kinek ma-holnap mindenét ellicizáltják. Hát előlpen? Nem szemtelenség-e az?

Igazán fájt neki ez a népszerűség. Hagynák őt az elzúllás útján, egyet se szísszenne, egyet se mukanna, de így kitör belőle a keserűség. Fia próbálta szétbeszélni, de csak rövidesen felelt.

— Mit csinál a mama?
— Megvan.
— Hát az öreg Borly?
Kedvetlenül vont vállat.
— Az ördög tudja.
— Hát a Miczi otthon van-e már?
— Igen, őt már a múlt héten haza hozta mamád a zárdából.
— Megrőt?
— Rá sem ömersz. Igazi nagy lány.
— Hosszú ruhát visel?
— Persze.
— Szép-e benne?
— Minden Inokay kisasszony szép fiatalon.
— Talán már kérője is van?
Megtint egy fájdalmas helyre ért a beszéd.

A hozomány, a hozomány! sikoltozott az Inokay lelke, mely tele volt ilyen sebekkel.

— Szamar beszéd, — felelte mogorván.

Két emberből volt összetéve. Egy finom lelkületű, érzékeny idealistából, a kinek minden igazságtalanság fájt, a mit másoknak okozott és egy léha főúrból, a kiről mindig mások gondoskodtak s a ki minden akarat nélkül él egyik napról a másikra, a környezete mindent elszed tőle, mindent elfojt benne, csak a szenvedélyeit hagyja meg. Van ugyan véleménye mindenről és okos véleménye, de lusta azt megformálni, mindig annak az akaratába öltözik, a kivel legutóljára beszélt. A sulyomi Virgoncz zsidó jellemezte legjobban: «A méltóságos úr mindig vagy túl korán jön a vasúthoz, vagy lekésik, mert másoktól kérdezi meg, hány óra, a helyett, hogy a saját zsebébe nyúljon, a hol a legpontosabb chronométer óra ketyeg.»

Hogy im hazafelé közelgett — az éjjeli kártyavesztés is boszantani kezdte, egyre levertebb lett s mikor végre egy kanyarodónál előbukkant a kastély bádogtornya s mellette mint egy meglapult cserebogár a kasznár-lak barna zsin-delyfedele, félénkség fogta el, hogy mit fog mondani Borlynak, mikor majd reggel útnak kell indítani a négyes fogatot az új tulajdonosának. A fogat olyan, mint a mindennapi kenyér, minden perczen szükséges és neki azt kell mondani, elkártyáztam, nem az enyém többé. Hiszen úri tempó — ha aztán egy ménes van otthon, de hajh, mit mondjon ilyen esetben Borlynak?

Hiszen talán a báróné is megkérdezi, elhalványodik és sirni fog titkon, a hol senki sem látja, de ez mind nem olyan borzasztó, mint mikor a vén gazember rámereszti a szemeit, a hogy azt előre elképzelte, gúnyosan, mélabúsan: «Hát már most min parádézunk a kerületben?»

Keresztül-kasul zagván kergették egymást a keserű gondolatok, majd szétlőttek a koponyáját, mely lüktetett a halántékoknál. Ejh, mit, hadd törjön, a mi törni való. Hiszen minden oldalról repedezik már az existenzia. Az árverések az ingatlanokra is ki vannak tűzve, csak a vén gazember tudja meg őket elodázni mindenféle furfangokkal — jele, hogy még mindent el nem lopott. A négyese miatt is bizony csak azért fog haragudni, mert ha ő adhatja vala el, egy kis polgári hasznót csinálhatott volna magának. És végre is mit alterálja őt a kasznár? Hát tartozik ő neki felelősséggel? Ejnye, de bohókás gyerek vagyok — biztatta magát a báró. Fölkacagott hangosan, vidáman. — «Félek a saját kasznáromtól.» Pali csodálkozva nézett körül.

— Min nevensz apa?

— Valami furcsa jutott eszembe.

Úgy volt, mint mikor az ijedt ember éjjel egyedül fütülni kezd, el akarván magával hitetni a fütüléssel, hogy nem fél. Tűzelte magát Borly ellen. A vén kutya az oka mindennek. Ő vitt be ezeket a bajokba. Az ő lopásai, pusztításai. Versenyeztünk egymással. Siettem költeni, hogy neki ne maradjon. Ő pedig sietett lopni, hogy megelőzzön. De végre is én az enyémet költöttem.

Szinte vizsgálására szolgált, hogy egy nap minden össze fog roppanni, minden, minden, de legalább Borlytól is megmenekszik. Borlytól? Lehetséges-e, hogy Borly ne legyen? Nem bírta elképzelni azt az állapotot magára nézve. És végre is, mit ér az efféléken tűnődni? Az bizonyos, hogy még most megvan Borly és hogy hónap reggel a fogatot el kell küldeni Radvánszky-nak és hogy Borly furcsa szemeket vet

akkor ő rá és hogy ehhez képest a kerékbetörés is kisebb kin, talán sziszegés nélkül kiállana, de ezekben a szemekben, babona vagy nem babona, de úgy érzi, mintha az ősök szemrehányó tekintete meredne rá és az valami szörnyű... szörnyű...

(Folytatása következik.)

BIRGER SCHÖLDSTRÖM.

BIRGER SCHÖLDSTRÖMNÉL, PETŐFI SVÉD FORDÍTÓJÁNÁL.

Irtá Vértési Károly.

Péter Pál apostokok napján, napsugaras ünnepen, mely után a magyar Alföldön megpendül a kasza, dr. Goposa László utitársammal úgy déltájt fölkerestük és meglátogattuk Birger Schöldström jeles svéd író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a neve kedves a magyarok előtt. Stockholmban, az Engelbrechts Gatan 33. szám alatti ház első emeletén, kanyargó lépcsőn feljutva, becsengettünk a tudós férfiúhoz, a ki azelőtt a svéd király mellett mint titkár működött. Arcaztóm jeles író és hírlapíró, Petőfi svéd fordítóját. Utóbbi működése révén érdekelt ő minket s lett a

replőiről rokonszenvesen ír a magyarok barátja. Felhozza a könyvben Petőfi kívül Kossuth, gróf Batthyány, gróf Teleki, Táncsics, Klauzál, Bem, Klapka, Vasváry, Irányi, Mészáros működését és a magyar szabadságharc gyászos ki-
menetét. Szól még Jókai, Vörösmarty, Kemény, Pákh, Obernyik, Lisznyay, Arany, Kerényi, Vahot, Egressy, Reményi és más jele-
seinkről. Terjedelmesen közli Petőfi életrajzát, kiterjeszkedően iskolai bizonyítványának ér-
demjegyeire is minden tantárgyból. Petőfi köl-
teményeiből több fordítás is van ebben a ne-
künk magyaroknak különösen érdekes könyv-
ben, többi között a következő ismertebb czi-
műiek:

Két vándor. Två vandrare.
Disznótörőben. Svindansen.
A köldös sírja. Tiggarns graf.
A bilincs. Bojån.

Tán csodállak, ámdé nem szeretlek
S képzetem hegyvölgyedet nem járja!

Alföd.

Er, I vildromantiska Karpater,
med er barrskog ej mitt hjerta aktar!
Er beundra kan jag, men ej älska;
ej min häg till endra kjsor traktar.

Nemzeti dal.

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadtok?
Ez a kérdés, válaszlatok!

Upp, magyarer.

Upp, magyarer, upp till striden!
Tveksamt nu ej längre biden!
Kampen gäller endra själär.
Väljen: frie eller trälär?

Ezt a «Nemzeti dalt» lehet még legjobban megérteni a német nyelv segítségével.

keresztül, bizonyítja azt a követések utcájá-
ban még megmaradt fal, a mely a khinaiak go-
lyótól össze-vissza van lyukasztva. Jelenleg
egy jól megerősített, falakkal körülvett város-
részben laknak a nagykövetségek s minden
nagy hatalom, melynek diplomáciai képvisel-
lete van Khinában, bőven gondoskodott követ-
sége védelméről.

A lázadást, mint tudjuk, leverték és a mi
monarkhiáknak, a mely szintén részt vett a
hadjáratban, kijutott a része egy a győzelem-
ből, mint a hadi serezből. Az ostromnál elesett
Thomann tengerészkapitányról Pekingben egy
utczát neveztek el, melynek sarkán templom
emelkedik az esetek emlékeztetőre.

A háború bevégezte után sokan helytelen-
ítették itthon, hogy az osztrák-magyar monar-
chia is földet foglalt Khinában, Tientsin-
ben; újabb tehernek, felesleges dolognak tartották,

partján falvak és termékeny földek terülnek el;
a víze különös színű, leginkább hasonlít a cso-
koládéhoz, annyi iszapot és szemetet hord, hogy
nem is néznék az ember víznek.

A khinai városrészhez csatlakoznak a folyó
jobb oldalán a japán, francia, angol, majd
német telepítések. A baloldalon, a legelőnyö-
sebb helyen, a Pei-Ho, Császár-csatorna és a
tientsin-pekingsi vasut mellett terül el a mi
földünk. Szomszédjaink dél felé az olaszok,
azontúl az orosz és belga telepítés fekszik.
Az idegenek által elfoglalt városrész kiterjedé-
sére nézve nagyobb, mint a khinai városrész.

A mi telepítésünk majdnem egészen be van
építve khinai házakkal; valóságos hamisítatlan
khinai város. Területe körülbelül hat-tized négy-
szögkilométer, tehát olyan nagy, mint a mi
Belvárosunk. A vasut felé eső részén megvan
még a khinaiak temetkező helye, mintegy
10,000 sír; most ugyan már nem szabad oda
temetkezni, de még is kellemetlen, mivel esőzé-
sek alkalmával ez a terület víz alatt áll s a
koporsók ilyenkor szabadba lesznek. A sírok
eltávolítása nehézséggel jár, mivel khinai fel-
fogás szerint azokat megbolygatni nem szabad.
Pénzzel azonban Khinában mindent el lehet
érni, s így bizonyos csekély összegért a sírhe-
lyeket is megválthatjuk.

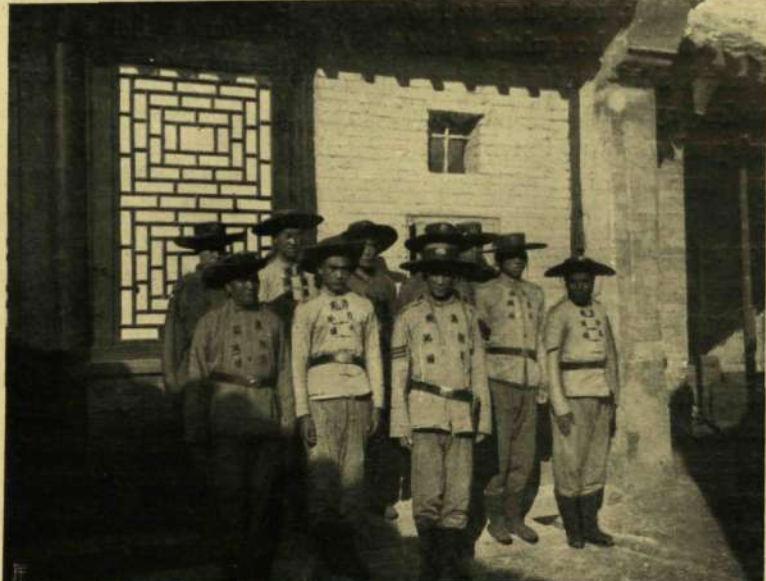
NAGYKÖVETSÉGÜNK PEKINGBEN.

városháza, park, kaszárnyák és a legjobb hotel
egész Khinában, az Astor-House, mely kényelem
és ellátás dolgában tulesz a mi szállodáin-
kon is.

szereztek össze és a pekingsi francia püspök,
Favier úr, Khinának nemcsak egyik legalapo-
sabb ismerője, hanem mindennekfelett igen jó
üzletember is.

KHINAI UTCZAI FOLTOZÓ VARGA.

A TIENSINI OSZTRÁK-MAGYAR TELEPÍTÉSVÉNY KHINAI RENDŐRSÉGE.

TIENSINI HADITENGERÉSZETI KÜLÖNÍTMÉNYÜNK PARANCSONKA.

UTCZAI BURGONYASÜTŐ KHINAIK.

KÉPEK A TIENSINI OSZTRÁK-MAGYAR TELEPÍTÉSVÉNYRŐL. — Szuk Géza eredeti felvételei.

Az én Pegazusom. Min Pegasus.
Az örült. Den vansinnige.
A rab oroszlan. Den fängna ljonet. [Etelkas graf.
Czpruslombok Etelka sírjáról. Cyppresblad på
Nem ért engem a világ. Ej mig verlden kan

[forstá.

Most pedig lássuk Petőfi néhány költeményé-
nek az első versszakát magyar és svéd nyelven
azon sorrendben, a mint a svéd szöveg Schöld-
ström könyvében van:

Befordultam a konyhára...

Befordultam a konyhára,
Rágyújtottam a pipára...
Azaz rágyújtottam volna,
Hogyha már nem égett volna.

En titt in uti köket...

Jag tittade in uti köket...
Min pipa höll jag i handen.
Förstas, jag skulleden tända,
Fast redan praktigt nog brann den.

Az alföd.

Mit nekem te, zordon Kárpátoknak
Fenyveseknél vadregényes tája!

Schöldströmnek köszönjük, hogy hideg sir-
jában nyugvó nagy költőnk, Petőfi, a Mälaren
partján akkor is melegíti a sziveket, mikor az
övé már régen kihült.

A MI KIS KHINÁNK.*

— A tiensini osztrák-magyar telepítvény. —

Körülbelül négy esztendeje, hogy Khinában az
úgynevezett boxer-lázadás kiűtötte a szövetséges
európai hadaknak és a japánoknak kellett ren-
det csinálni.

A boxerek által ostromolt s kétségbeejtő
helyzetbe jutott nagykövetségek Pekingben ak-
kor egy meglehetősen elkülönített városrészben
laktak már, s hogy mily kemény próbán mentek

* Szuk Géza Ganz-gyári főmérnök 1903 július havá-
tól 1904 február haváig Khinában és Japánban tar-
tozkodott az ottani közgazdasági, pénzügyi és műszaki
állapotok tanulmányozása céljából; az ő tollából
közöljük e cikket.

mivel azt hitték, hogy gyarmatosítani akaruk.
Most, hogy alkalmam volt hosszabb ideig a
helyszínén tartózkodni, a viszonyokat tanul-
mányozni és a mi kis Khinánkkal alaposan
foglalkozni, nem hiszem, hogy felesleges mun-
kát végezek, ha egyet-mást elmondok róla.

Mikor Európát elhagytam, azt hittem, hogy
Tientsinben meglehetősen kezdetleges állapotokat
fogok találni, azonban alaposan csalódtam.
Tientsin Khinának egyik legnépesebb városa,
van körülbelül egy millió lakosa, tehát több,
mint Pekingnek, a mennyei birodalom fővárosá-
nak. Tientsin két részből áll, az egyik a tulaj-
donképi khinai városrész, a másik az európai
telepítés, vagy a mint ott nevezik, settlement.

A város a Pei-Ho folyó és a Császár-csatorna
mellett fekszik, a mely a birodalom számottevő
vízi szállító útja. A Pei-Ho folyó Tientsintől
kezdve a tengerig jól hajózható, kisebb tengeri
hajók úgy 1200—1400 tonna hordképességgel
járnak rajta, a forgalom élénk. A folyó mindkét

TIENSINI HADITENGERÉSZETI KÜLÖNÍTMÉNYÜNK RAKTÁRA.

KALODÁRA ITÉLT KHINAI TOLVAJ.

A többi nagyhatalmak által elfoglalt terüle-
tek részben üres telkek, részben pedig már be
vannak házakkal építve európai módra, jó utak-
kal, árnyas fasorokkal.

Első helyen állanak az angol és francia
telepítések. Az angol területen van egy szép

A francia részben főleg iskolák, kórházak
vannak papokkal és apácákkal. Khinában a
misszionáriusok legnagyobb része a francziák
közül kerül ki s melleleg megjegyezve, igen
jól értik az igé terjesztésével a hasznosat is
összekötni. A papok itt meglehetősen vagyont

A khinai városrészhez legközelebb esik a
japán telepítés; ez is be volt annak idején
építve, a japánok azonban a háború után egy-
szerűen felperzselték a régi khinai kunyhókat
és a mi megmaradt, azt lerombolták. Most
egészen új, európai mintára berendezett várost
építenek.

A németek — szintén e példán indulva — a
khinai házakat eltüntették a föld színéről és
ha az ember a német stílusban épült villaszerű
házsorok között végig jár, a német feliratokat
látja, azt hiszi, hogy valami német vidéki vá-
rosban van. A németeknek sok katonaságuk
van itt.

A mi közvetlen szomszédságunknak, az ola-
szoknak csak néhány khinai sárgunyhó és
gödör jutott, azonban a tervek már készen van-
nak és rövid idő múlva az is európai, rendezett
város lesz.

Az oroszok nagy előkészülettel láttak neki, a
telkeket felosztották és jelenleg 150 házat épí-
tenek egyszerre. Azonkívül utakat, hidakat ter-
veznek.

A nagyhatalmak mind élénken érdeklődnek
tiensini telepítésük sorsa iránt, mivel ez itt a ke-
reskedelmi központ Éjszak-Khinában: mind-
egyik igyekszik iparának, kereskedelmének pi-
acot, fogyasztót biztosítani. A Keleten működő
bankvállalatok legnagyobb részének van itt
fiókja. Mindenki az első akar lenni, mert hamost
még talán nincsen meg az a forgalom, a mit
remélnek, de meglesz idővel, hiszen az elmúlt
évben a Khinába bevitt összes árú húsz szá-
zaléka ment Tientsinbe. A mi a kivitelét illeti,
a Mongolországból, Tibetből, Éjszak-Khinából
jövő termények mind innen mennek délre és a
világ összes tájaira; prémek, bőrök, gyapjú,
teveszőr, bőrök, sok ló, juh, sörite, stb. Ha talán
Éjszak-Khina terményekben nem olyan gaz-

TIENSINI HADITENGERÉSZETI KÜLÖNÍTMÉNYÜNK.

Szuk Géza eredeti felvételei.

KÉPEK A TIENSINI OSZTRÁK-MAGYAR TELEPÍTÉSVÉNYRŐL

Irene császárné (Jászai Mari) a nagy tanácsban. (II. felvétel.)

Konstantin császárné (Bereg) bűcsija a harangoktól. (II. felvétel.)

Demeter nagyherceg (Iványi).

HERCZEG FERENCZ «BIZÁNCZ» CÍMŰ SZÍNŰVÉNEK NEMZETI SZÍNHÁZI ELŐADÁSÁBÓL. — Jelfy Gyula fényképe.

dag, mint a déli vidék, de a felsorolt árúk még is meglehetősen értékesnek.

Tientsinnek most ugyan még talán nincs meg az a fontossága, mint Sanghainak és Honkongnak, de meglesz, ezt reményli minden kereskedő és azért igyekeznek már most megvetni lábukat.

Hadászati szempontból fontos Tientsin; azért van ott sok európai katonaság, mivel a nagyhatalmak jól tudják, hogy zavargások esetén onnan könnyen feken lehet tartani Pekinget.

A mi telepítvényünkön eddig nem igen sok történt. Építünk egy konzuli lakást, ez az egész. Terve van vége egy nagyobb kaszárnya, a mely védelmi czélokra is berendezetnék. — A területet a kínai várossal egy rozoga hajóhid köti össze, a melyet két óránként az átmenő vitorlásoknak megnyitnak. Ilyenkor lehet leginkább látni azt a lüktető életet, mely a kínai városok jellemző sajátja. Teherhordó állatok, hordszékek, kétkerekű kis kocskis, emberek tömege gyülekezik össze a parton és várja az átbocsátást. Körülbelül 30,000 kínai lakik a mi városrészünkben. Az utcák keskenyek, 2—3 méter szélesek. A lakosok magvát néhány gazdag kínai kereskedőn kívül szatócsok, iparosok szolgáltatják. Van itt minden, a mit a kínai szemé-szája megkíván: színház, fürdők, ópiumhelyiségek, zalogházak, sőt még kínai iskola is, a hol a gyerekek kettesével ülnek kis asztaloknál, előttük könyv, írószerszám és teás csésze; a pápaszemes görnyedt tanító nagy tisztelettel fogadja a látogató idegent.

Az utcák tiszták, mivel büntetés terhe alatt tilos a szemetet az utcára kidobni és ott dászokat legeltetni, pedig ez már nagy haladás, mivel a legnehezebb feladat a kínai tisztaságra szoktatni. Nagy érdeme van mindezekben a végrehajtó hatalmat képviselő Acurli Hugó sorhajóhadnagynak, a ki 40 tengerész-katonából álló különítménynek parancsnoka. Be van osztva mellé egy sorhajózárszóló és egy haditengerészeti orvos. A főparancsnok Pekingben székel. A tiszték egy kínai házában laknak, e mellett van a közigazgatás czélfajra szolgáló épület a törvényszékekkel, adóhivatallal és rendőrlaktanyával. A rendet 70 kínai rendőr, úgynevezett shimbó tartja fenn, a kik rengeteg komoly arczal végezik a szolgálatot és négy őrszobában tanyáznak rendesen. Mindennap délelőtt az előző napról beidézett vagy megcsipetett bűnösöket itélik el sommás eljárás alapján. Huszonöt bambusz, pénzbüntetés, vagy a kaloda, az úgynevezett kang, a melyet a nyakra erősítenek, a büntetés.

A közügyek vezetésére előkelő kínaiakból álló városi tanács van szervezve, a melyben a katonai parancsnok és tientsini konzulunk elnököl, ők ketten természetesen mindig többséggel bírnak. A kínaiak igen meg vannak elégedve, mivel európai módra bálnak velük, de a kínai hatóságok rossz szemmel nézik ezt, mivel hatáskörük csorbitását látják a bíráskodásban. Ha a kínai a telepítvényen kívül követ el valamit, az természetesen kínai bíráskodás alá esik.

A közigazgatási épülettel szemben egy volt Buddha-templomban van elhelyezve a mi tengerészeti különítményünk. A katonák kínai házakban laknak. Az udvaron van a templom, benne egy aranyozott 7—8 méter magas Buddhaszobor fából. Különös látvány, a mikor ezelőtt a szent előtt tisztítják a tengerészek a lovakat, vagy rakják be a helyiségekbe a szénát. Egy kápolna-forma helyiség raktárul szolgál. Van itt azonkívül egy katonai kórház is. A tengerészek között néhány magyar fiút is találtam.

Ámbár az utcákat öntözik, tisztogatják, mégis olyan néha a bűz, hogy azt ki nem lehet mondani, ez azonban már Kínával együtt jár. A közigazgatás pénzbe kerül, azonban az adók fedezik a költségeket, sőt szép összeg marad minden évben, úgy, hogy a telep kezelése semmibe sem kerül és inkább még hasznot hoz nekünk.

Nem ártana, ha a többi nagyhatalom példájára mi is kihasználnánk telepünket kereskedelmi czélok előmozdítására. Az összes európai telepítések közül a miénk fekszik a legjobb helyen; a Pei-Ho folyó felől majdnem másfél kilométer hosszú part áll rendelkezésre, ez pedig Tientsinben igen fontos, mivel a szállítást a Császár-csatornán és a Pei-Ho folyón bonyolítják le. A keleti részen a vasut érinti, tehát úgy szárazon, mint vizen hozzáférhető.

Míg az összes nagyhatalmak a telepítvényeket csak bérlik a Kínaiaktól, addig a mi telepítvényünk az osztrák-magyar monarchia tulajdonát képezi, mi azt elfoglaltuk; csakis a magántulajdon tekintetében történt megegyezés. Ha ugyanis magánépületekre, vagy telkekre van szükség, azt nekünk ki kell sajátítanunk s a kisajátítási összegek a házak fekvése szerint vannak megállapítva. A nyilvános épületeket, templomokat egyszerűen elvettük, ezek a mieink.

Az utcák reggeltől estig tele vannak néppel. Az utcasarkokon nagy piros falragaszok tájékoztatják a mulatni vágyó népet a színházban előadott darabok felől. A színház a kínai népek valóságos színpadja s még a legkisebb faluban is találunk — ha egyebet nem, hát egy

nyitott színpadot, a hol vándor komédiások mulattatják a közönséget. Különböző minden kínai maga is színész; a földolgoz az, hogy az élet bármily viszontagságai között meg kell őrizni a nyugalmat és külszínt, ezért — történjék vele bármi — soha egy arczizma meg nem rándul. A hidegvér tekintetében tultesz az angolon.

Üzlet nagyon sok van itt. Minden khinainak legfőbb kívánsága, hogy kereskedő lehessen s ügyességben a khinaiak túltesznek az európaiakon is. Kiváló üzleti tehetségünk van. Portékájukat nagy lármával kínálják. A kiabálás és láрма, a mit a különféle árusok véghez visznek, az agyvelőt remegteti meg, mindenki igyekszik szomszédját túlkiabálni, lármázni, vasdarabokat, dobot, réztányérokat vernek össze. Borbélyok szaladgálnak a szűk utcákban, mert itt nem műhelyekben, hanem az utcán borotválják az embert. Egy rudon viszik vállukon a kis széket, melyre a borotválandó leül, a rud másik végén egy szekrényke van felfüggesztve az összes szükséges műszerekkel. A legnagyobb tolongás közepette leülteti a borbély páciensét, egy kevés vízzel lemossa az arczát és borotvál, mert itt a szappant nem ismerik. A borotválás után kibontja a haját és megfésüli, befonja, mindezt körülbelül hét fil-lérért. Az a legérdekesebb, hogy közben teherhordók, megrakott szamarak haladnak el mellette és ő a legnagyobb lelki nyugalommal tovább működik.

A jövődömondók, iródiások, kis asztaloknál üzik foglalkozásukat. Koldusokat, kéregetőket az utcán nem látni, pedig másutt a kínai városok tele vannak velük s jaj annak, a ki ad valamit, mert az egész utca utána szalad.

Egy templom előtt a téren egész nagy tömeg áll, ül, és hallgatja egy öreg kínai elbeszélését, a ki nyugodt arczal mesél mindenféle meséket. A kínai színpadon játékos, akárhány-szor az út szélén néhány ember leül és kártyázik. Ősszel burgonya- és gesztenyesütők ütik fel tanyájukat az utcán. A burgonyát agyagkályhákban sütik, a gesztenyét finom apró kavics között pörkölik.

A Pei-Ho partján emelkedik egy emelet magasságú épület, ez a népfürdő; a bemenetnél egy festmény díszel: a hullámokban fürdő potyka. Ha lefizeti a czipfos atyafi az 5 fillért, bemehet. Egy nagy helyiségben körül kis szekrények vannak, a közepén padok; a közönség levetkezik és egy ajtóval elzárt helyiségbe megy, hol padok vannak s egy nagy üstben forr a víz és gőzzel tölti be a helyiséget, melyben a kínai izzad. Majd kijövet leöntik vízzel és úgy, hogy

Irene császárné (Jászai Mari) Mohammedet várva. (III. felvétel.)

Spiridon udvarmester (Náday F.) és Laszkaris admiral (Horváth). (I. felvétel.)

HERCZEG FERENCZ «BIZÁNCZ» CÍMŰ SZÍNŰVÉNEK NEMZETI SZÍNHÁZI ELŐADÁSÁBÓL. — Jelfy Gyula fényképe.

van, ádámkosztümben odaül vagy fekszik egy padra, a borbélyok, körömvágók megkezdik működésüket, közben teáznak, pipáznak.

A házak sűrűn egymás mellett sorakoznak, téglából, vályogból épültek, az utcára nincs ablakuk egyrészt, hogy a szomszédok be ne lássanak, s másrészt hogy a nők el legyenek a külvilágtól zárva. Ha tűz üt ki, pedig nyáron, a mikor nagy meleg van, gyakran megtörténik, a helyett, hogy vizet hoznának és oltanának, először mindenféle lármás szerszámmal a tűz rossz szellemét igyekeznek elriasztani s csak mikor rendőrségünk emberei megjelennek a feeskendőkkel, indul meg az oltás, sokszor későn.

A kínai, ha beteg, mindenféle házisszerrel igyekszik magát gyógyítani; az európai orvostól félnek, különösen a nők, de a mi különítményünk orvosát megkedvelték már és ha baj van, sokszor fordulnak hozzá. Különösen ha sebészeti beavatkozással van szó, veszik szívesen a segítséget, mivel látják, hogy az európai kezelés többet ér, mint a kínai. A mi doktorunk érdekes eseteket tudna elmondani a khinaiak érzéketlenségéről. Olyan esetben, a mikor az európai el kell altatni, a kínai, a nélkül, hogy arczának egy izma megrándulna, türi el az operációt, az első vágásnál szisszen egyet, azzal vége.

A közegezségügyi intézkedések is dicsérik a mi parancsnokunk előrelátását és erélyét. Csatornázás és vízvezeték nincs, a nép a Pei-Ho piszkos vizét iszja és Isten csodája, hogy ezek az emberek mind el nem pusztulnak; ha európai iszik ebből a vízből, biztos a tifusz vagy vérhas. Daczára minden óvintézkedésnek, mégis előfordul a kolera, tifusz, sőt a pestis is, de megállapítani a betegséget igen nehéz, mert az ilyen betegeket titkolják s ha meghalnak, azonnal koporsóba teszik és eltemetik.

Olyan az élet ebben a kis Kínában, mint egy méhkasban, napkeltevel kezdődik és napnyugtával végződik. Este az utcák meg vannak világítva, minden háztulajdonos tartozik ugyanis egy kis méceset égetni háza előtt; de azonkívül vannak nyilvános lámpák is. A többi nagyhatalmak gázzal és villammal világítják meg telepítésüket, sőt a kínai város most vilamos vasútra és világításra rendezkedik be. A kínai üzletek késő estig vannak nyitva, élet ugyan már ilyenkor nincs, de mindig kerül egy elkésett, a ki vásárol valamit.

Éjfél felé már csak a rendőrök lépteinek nesze hallatszik.

Midőn először láttam meg haditengerész-tünk zászlóját a hidon és kaszárnyán lengeni,

ebben a kínai környezetben különös volt, azonban az ember hamar hozzászokik s csak az az óhaja támad, bár hazánk kereskedelmének és iparának is jutna része és alkalmá ezen darab föld kihasználásában. Szuk Géza.

AZ OROSZ RIVIERA ÉS A KAUKÁZUS.

Ira Csudáky Bertalan.

III.

A kutató etnografusnak Kaukázus középső része és a vad Dagesztán még ma is legtöbb eredetiséggel kedveskedik az egész Kaukázusban. A többi vidék már teljesen az orosz kultúra hatását mutatja. Dagesztán már az arab írők szerint is a «nyelvek hegye». Ezen a kicsiny területen valóságos bábeli kavargás van. Öt legin nyelv küzd itt az elsőségért. Nem csoda, ha akadnak oly szomszédos falvak, melyeknek lakói még ma sem értik meg egymást.

De hagyjuk a vad, a félelmetes Dagesztánt! Messze a látóhatáron még csillognak a meseország ezüstös jég- és hópiramisai, de nem fázunk és nem remegünk többé! Hisz Kaukázus legdélibb vidékeire érkezünk. A Káspi-tenger szeliden ereszkedő partjához jutottunk s a napsugarak rezgő ködéből már tevekaravánok kepei bontakoznak ki előttünk. Volt idő, a mikor tömördek karaván fordult meg ezen a titokzatos földön. Messze keletről, sokszor India verőfényes vidékeiről fáradtak ide, pompás selymet hoztak tevéhaton, hogy drága pénzen továbbítsák a középkori Velence asszonyaihoz és pipérszékedő leányaihoz. Semachán, Sírván egykori fővárosa és Baku a kicsiny tatár falu voltak a karaván-kereskedelm központjai. De jött az izlam, kiszorította innen Ormuzd hiveit, Semachán ragogó csillaga letűnt, kipoptott Ázsia szeszélyes kegyéből, de a régi Baku a világ egyik legmozgalmasabb helyévé fejlődött. A petroleum, ez a kimeríthetetlen pénzforrás tette nagygyá Baku-t s mozgalmassá varázsolta egész környékét. — Baku közvetlen határában van az a földi pokol, honnan még az utschéli ördög-bogánics is menekül s az élet hirmondójul csak az örökké sovárgó s kimeskereső ember maradt meg. A petroleumtól átázott talajban se hire, se hamva a meleg délvidek növényzetének s egy gyűszűnyi forrásvíz sincs. A naftakutak piramiszerű, kormos házikói, mint valami derékig égett hatalmas erdő fatörzsei szinte félelmetes jelleget kölcsö-

nöznek az egész környéknek. A láng, az örök füst, a gyárak sűrű telegráf- és telefonhálózata, vésszes felhők gyanánt lebegnek a mazutos Bálácháni felett. Szurácháni és Bálácháni lakosai valósággal tűzben élnek. Több mint 500 forrásból szökik a magasba a kegyetlen szagot árasztó petroleum. Tűzben, lángban, füstben és örök veszedelemben itt készílik azokat a hatalmas csöveket, melyeken át Csernij-gorod óriási rezervoárjaiba vándorol a feldolgozatlan gyűlköny folyadék. Vannak oly gazdag források, melyekből 24 óra leforgása alatt ötszáz ezer, sőt egy millió pud petroleum is hömpölyög az agyaggal kiveret gödrökbe. Ilyenkor aztán valóságos petroleumtavak keletkeznek s ezek a nagymennyiségű robbanékony gázok kifejlődése miatt sok időn át megközelíthetetlenek.

Nincs megrázóbb látványosság, mintha szikrát kap egy ilyen medence, vagy lángba borul a naftakutak valamelyike. A tűzbirodalom lakói már megszokták a természetnek ezt a rettenetes jelenségét, de a ki nem látta, az el sem tudja képzelni a naftagáz pokoli látványosságát. Báláchániba kell mennünk, itt van a legtöbb petroleumforrás, pénz, veszedelem, nyomor és katasztrófa egyszerre.

Ebben a központi pokolban végig nézhetjük a naftakutak hajmeresztő pusztulását. A földből előtörő nyers nafta hatalmas sugár szökőkutak alakjában ömlik a szabadba s a gyorsan fejlődő gyűlköny gázok sokszor egy pillanat alatt, haragos vulkán módjára tombolnak.

Hömpölyög a tüzes mazut, életre kelnek a gázok, sorra gyulladnak a kutak, komor vastag füstfelhők eltakarják az eget; — bódító szag, füst s hőség árad mindenfelé!

Néhány röpké pillanat alatt lángba borulnak a medencék. Recseg, pattog a piramis tetőzet, majd óriási dörréssel robbannak szét a fedett naftatartályok. Sisteregve lángnyelvekben, kövér füstfelhőkön át, röplő szanaszét a világító anyag minden készlete.

A naftakutak nagyobb tűzkatasztrófájánál megbénul a tűzoltás csaknem minden tudomány. A gyors és bátor oltás szinte képtelenség számba megy. Csupán a körülszomszólás az egyetlen módszer, melylyel tovatérjedését sikerül megakadályozni, de a mi a lángfalakon belül kerül, az menthetetlen. Így pusztul el néhány óra alatt sokszor öt-hatezer pud petroleum. — A ki bepillant a Csernij-gorod desztilláló gyárakba, az szótlan csodálkozással néz körül, mert 20—30 kázan mellett alig lát néhány embert komolyabb munkában.

Mazuttal fűtött gépszerkezetek bonyolítanak

«MUSA» (HORDÁR) KECSKEBŐR-TÖMLŐVEL.
(KAUKÁZUS.)

faj. És sajátos életet él ez az érdekes nép. Születésétől haláláig egyebet sem tesz, mint mulat, tánczol, énekel s cigányok módjára vándorol, egyik vendégségből a másikba.

Ünnepnapokon, hogy az ő szőlőmódjukkal éljünk, szeretnek az «Isten dicsőségére» nem kevesebbet, mint egy-két veder bort felhörpíteni, de szívesen kociztanak a szürke hétköznapokon is. Mindig találunk ürügyet, hogy elkerüljék a munkát s odaüljenek a borral telt *burdjukhoz*, a sajátos külsejű, kecskebőrtömlőhöz. A bazári élet forgatagában éppen úgy, mint akármely szürke kis faluban mindenütt megtaláljuk a verőfényes kis *Gruzia* sajátos iparcikkét, a *burdjukot*. A *Kaukázust* voltaképpen *burdjuk* nélkül elképzelni is lehetetlen!

A *burdjuk* előállítására nem oly egyszerű a dolog, — sok munkába kerül a kidolgozása s még így is megesik, hogy sok esetben nem sikerül. Megnyúzzák a borjút, a bölényt vagy a kecskét, bőrét többször besöszkák, különféle zsírokkal kiperarálják, megszáritják, tágitják s öblögetik. De mind hiába, a szerencsétlen *burdjuk* még így sem szabadul meg a nyersbőr kegyetlen illatától. *Burdjukban* a bor nem melegszik fel, nem romlik meg, csak sajátos íz és szagot kap — s a boldog *Kachétia* tüzes nedűje, bármennyire zamatos legyen is, az európai izlésű ember sokáig nem tudja megszokni. — Egyedüli és rendkívüli előnye az, hogy szállítása igen egyszerű. Hátára kapja az izmos tatár hordár, bazári nevén a *musa* (a mint a képünkön is látható) s gyorsan ott terem vele, akár az

Ararát tetején. Nincs komikusabb látványosság, mint mikor 50—60 *burdjukos musa* libasorban végig csammog a népes bazárokon s visszafordulásra kényszeríti a keskeny utcákat minden forgalmát. A hű megszólal a *zurna*, a *csenuri*, *csenguri*, *bubui* vagy a *dimpilpilo* (kaukázusi hangszerek), ott a borral telt *burdjuk* sem hiányzik, melyhez szívesen kuporodik a földre a vadregényes és etnografiai érdekességekben bővelkedő *Kaukázus* minden törzse.

EGYVELEG.

* **A királyok kedvencz ételei.** A mostani császár kedvencz étele olajba főtt tökehal. Királyunk a sült borjúhúst bormártással szereti. Vilmos német császár vadfélélt, leginkább pedig sült apró madarakat kedvel. Az olasz király kedvencz ételei a gyümölcs-csel töltött kis pástétomok és torták.

* **A japán a napot tizenkét időszakra osztja be,** s ez időszakokat állatokról nevezi el a következőképp: patkány, ökör, tigris, nyul, sárkány, ló, kígyó, kos, majom, kakas, disznó, róka.

* **Spanyolországban** legújabb adatok szerint 190,227 koldus van, kik a hatóság formaszertü engedelmével koldulnak, de a kapott alamizsnák egy meghatározott százalékát a kincstárnak átadni kötelesek. Sevilla az egyedüli spanyol város, mely az utcai koldulást nem tűri.

* **A kínai birodalom lakossága** legújabb számítások szerint 426 millióra tehető. Ebbe Mandzsúria 8.500,000 lakója is bele van számítva.

* **Egy-egy nagy postagőzös** Hamburgból vagy Brémából 200 ezer levelet és 300 zsák újságot szállít New-Yorkba.

PETROLEUMFORRÁS ÉGÉSE BAKUBAN.

PETROLEUM-FELDOLGOZÓ TIEIP BALÁCHÁNIBAN, BAKU MELLETT.

le minden nehezebb munkát s az a néhány perzsa vagy tatár munkás tulajdonképpen csak felügyeletet gyakorol az eleven géppóriások felett. Így pótolják manapság az embert! Szegény perzsák, szegény tatárok, csak hogy éppen éhen nem halnak a petroleum-krízis szíveségéből.

Dinnyét, fonnyadt gyümölcsöt esznek, száraz kenyeren tengődnek, sós vizet isznak a tetejébe s még így is sokszor ráfanyalódnak a kedélyes tatár *csenuristák* (zenészek) melódiáira. Lekuporodnak a földre s a *chajtarma* (tatár dal) édes-bús keleti akkordjainál tekintetök a messze végtelenbe revedez, s szívők, lelkők a rózsás kelet verőfényes fensíkjaiban bolyong. Így fojtják dalba *Balácháni*-ban a füstös nafta-birodalom keserveit.

Az érdekességekben kifogyhatatlan *Kaukázustól* nem bucsúzhat el a turista, míg *Tamara* császnő egykor híres birodalmába, a felséges tájakban bővelkedő *Gruzia*-ba be nem pillantott. Szerencsés darab földje ez a világnak! Emlekeztes romjai, a költészet légkörébe varázsolják lelkünket. Mozgás, fény és élet mindenütt. Illatos harmatgyöngyöktől tündöklő rétek, csillagoktól ragyogó éjszakák, a déli nap éltető melege várnak ránk. Itt, ebben a kifejezhetetlenül kellemes kis birodalomban él a szép *Kaukázus* legkedvesebb népe, a vendégszerető, lovagias, szókimondó és vigkedélyű *gruziai*

TIFLISZ KÖRNYÉKEBELIEK LAKOMÁJA.

Az *Uránia-színház* «Az orosz Riviera és a Kaukázus» című új darabjából.

SUTTNER BERTA BÁRÓNÉ.

Fővárosunknak érdekes vendége volt e napokban. A magyar békeegyesület folyó hó 24-én tartotta rendes évi közgyűlését a Royal-szálló dísztermében, a mely ez alkalommal szorongásig megtelt közönséggel. A nagy érdeklődést az okozta, hogy a közgyűlésre eljött a világhírű békeapostol, *Suttner* Berta báróné is, és felolvasásával újabb propagandát csinált a világbéke nagy és nemes eszméinek.

Suttner Berta báróné, — a kit művei révén, melyek csaknem minden európai nyelvre le vannak fordítva, az egész művelt világ ismer — Prágában született 1843 június 9-én. Kinski Ferenc gróf leánya volt és már kora ifjúságában sok jelét adta iró tehetségének. 1876-ban férjhez ment *Suttner* Artur Gundacker báróhoz, kivel tíz esztendőig élt Tiflisben. Jelenleg özvegyi fátlyolt visel, mert férje ezéltött egy évvel meghalt. Állandó lakhelye Hermansdorf, Alsó-Ausztriában, de tevékenysége megköveteli a gyakori utazásokat.

Ez az érdekes asszony egész életét annak a nemes eszmének szentelte, hogy a tömeggyilkolás: a háború megszüntetésére törekedjék. Nem csupán üres szónoklatokkal, de tettekkel és eredményekkel is érvel a cél érdekében. Csak asszonyi lelkében született meg az a gondolat, hogy szeretettel akarja kicsavarni az egymást öldöklő ellenség kezéből a fegyvert, hogy vérontás nélkül, csupán az igazság alapján akarjon minden ellentétet kiegyenlíteni. A teljes siker elő még ezernyi akadály toronyosul, de *Suttner* báróné bizik a jövőben. Nem csügged, hanem minden ékesszólásával, ragyogó tollával fáradhatatlanul küzd a békéért.

1891-ben Bécsben megalapította az osztrák békebarátok társaságát. Megválasztották a társaság elnökévé és ilyen minőségben részt vett 1891-ben a római, 1892-ben a berni, 1894-ben az antwerpeni, 1895-ben a brüsszeli és 1896-ban a budapesti békekongresszuson. Szava mindenütt a hívek nagy táborát toborozta.

A béke eszméjét szolgálja nagy fel-tűnést keltett regénye is, melynek címe: «Die Waffen nieder!» («Le a fegyverekkel!») 1889-ben jelent meg először s eddig 16 kiadást ért. Számos műve közül legismertebbek ezenkívül: «Inventarium einer Seele», «Ein Manuscript», «Erzählte Lustspiele», «Trente et quarante», «Das Maschieneralter», «Einsam und verlassen» stb. Azonfelül *Suttner* báróné 1892 óta «Die Waffen nieder!» címen havi folyóiratot szerkeszt, a mely szintén a békemozgalom szolgálatában áll.

Suttner báróné régi ismerőse a budapesti közönségnek. Ismétlenül tartott már nálunk felolvasásokat, nevezetesen 1895-ben, a mikor a magyar békeegyesület megalakult és 1897-ben. Mostani fölolvása beszámoló volt az utóbbi kilenc esztendő eseményeiről. Elmondta azokat az eredményeket, melyek már is igen fontosak. Mindegyik egy-egy bizonyítéka az eszme terjedésének. A békeegyesület kilenc év alatt tízszor működött közre a háború megakadályozására; a béke érdekében ezalatt két hatalom szólalt meg: a pápa és a császár. Destournelles báró fáradozása folytán a világ legelőkelőbb politikusaiból megalakult az állandó békebiróság. Ugyancsak a békeegyesületből indult ki a párbajellenes mozgalom.

Valóban nem kicsinyelhető az aránylag rövid idő alatt elért eredmény. Hogy ezzel szemben rémes csafolatként a boer és a japán-orosz háború áll, ezt *Suttner* báróné természetesen találja. Az eddigi felfogásokkal és hagyományokkal ennyire ellentétes eszmék hirtelen nem mehetnek át a valóságba. Meg kell még előbb erősödni ama felfogásnak, hogy a változott korban változott eszközökkel döntsük el a jog és becsület kérdéseit.

Az orosz-japán háború, — úgymond — tekintve a császár manifesztumát, sok gúnyolódásra

ad alkalmat a békemozgalom ellenségeinek. Épp olyan ez, mint mikor járvány esetén egy orvos is áldozatul esik az öldöklő kórnak s mi ezért a szelámság vádjával illetők az orvosi tudományt!

Suttner báróné végre néhány szóban tiltakozott ama barbár szokás ellen, hogy az ágyúkat, fegyvereket megszentelik és istentiszteleteket rendeznek a hála és gyász kifejezésére. Isten gyermekei vagyunk valamennyien és az Isten nem fogadhatja szívesen azt a hálát, a melyre a másik fél könnyei borítanak gyászfátyolt. A báróné lelki szeme előtt egy gyönyörű álom lebeg: hatalmas, gazdag államokat lát, a melyek a szüntelen gyarapodás útján haladnak, mert közgazdaságuk erejét nem gyöngyöri hadsereg. Nincs katonaságuk — fölöslegessé tette a teljes érvényre emelt békebiróság.

A nagy közönség érdeklél, élvezettel hallgatta a tartalmas és lendületes felolvasást; végül lelkesen ünnepelte *Suttner* bárónét, kit az egyesület úgyhangúan a kiosztásra kerülő Nobel-díjra ajánlott. *Sárosi Bella.*

SUTTNER BERTA BÁRÓNÉ.

«OLCSÓ»KÁBEL-TÁVIRATOK.

A távirat a mai üzleti életben, mikor egy-egy hír gyors megkapása a kereskedőre, gyárosra sok ezere menő nyereséget jelenthet, mind nagyobb szerepre jut. A múlt század hetvenes éveitől fogva kezdett az üzleti távirat nagyobb lendületre jutni s azóta folyton fokozódik a használata. Mivel pedig a táviratozás, különösen tengerentúli országokba, kábelben, igen drága (egy-egy messzeeső országba egy szó ára 4—5 korona) — már régebben fölmerült, különösen Angolországban és Amerikában az eszme, hogy u. n. távirat-kulcsokat kell csinálni, vagyis oly szótárakat, melyekben ha egy megtáviratozott szót kikeresünk, ez ott egész mondatot jelent. Tudósok, kereskedők, hajósok, iparosok, gazdák közreműködésével több ilyen kulcsot állítottak össze, a melyek a szükségletnek meglehetősen tökéletességgel felelnek meg. Egy-egy ilyen könyv ára 30—40—50 vagy több korona, de ha tekintjük, mennyit takarít meg használatával az ember, ez az ár nagyon olcsónak bizonyul. Természetesen mindig két példány kell az ilyen kulcskönyvből: egy annál, a ki küldi s egy annál, a ki kapja a táviratot.

A legkedveltebb ilyen angol kulcskönyvek egyike az «*ABC Thegraphic Code*» című, melyet más országokban is sokan használnak. Ebben nem kevesebb mint 103,084 különböző szó van,

melyek a berni nemzetközi posta- és távirat-egyezménynek megfelelnek, vagyis nem mondva csinált, értelmetlenül összealkotott szók, hanem mindegyiknek megvan az értelme. Tegyük fel, hogy egy kereskedőnek Londonból Jokohámába ezt a mondatot kellene táviratoznia: «Foglaltassa le a hajót zálogba, míg a kérdéses összeget megfizetik, vagy kellő biztosítékot adnak». Ez így többre kerülne bizonyára száz koronánál. A kulcskönyv segítségével sokkal olcsóbban lehet elküldeni, mert a czimen kívül csak ezt a szót kell táviratozni: «*adjuratura*». A czimzett megnézi a szót a könyvben s a fentebbi mondatot találja mellette.

Más példa. Egy európai céget japáni levelezője értesíteni akar az oroszok elleni háború fenyegető veszélyéről. E-hír a czégre nagyon fontos, mert ép valami árúkat akar nagy mennyiségben Japánba küldeni. A jokohámai levelező fölkeresi a kulcskönyvben a «*háború*» czimszót. E rovat alatt több mint száz mondatot talál, melyek mind háborús híreket vonatkoznak; ezek közül kiválasztja, mint neki megfelelőt, ezt: «Riasztó hírek vannak a háború kitöréséről elterjedve s táplálékot nyerne kétségtelen, komoly hadikészületekből.» Ezt az egész mondatot az angol kódex alapján egyetlen szóval fejezik ki, ezzel, hogy: «*walzer*». A czimzett kikeresi az abc-rendbe szedett szók közt a «*walzer*» szót s a megfelelő mondatot megtalálja mellette.

A «*Fecond*» szó e könyvben az osztrák-magyar, a «*Fecondava*» az angol, a «*Fecondeis*» a francia, a «*Fecondia*» a német flottát jelenti. Ez a távirat pl. «*Fecondeis Federwerk*» ezt jelenti: «Francia flotta ép most erre elvonult s dél felé siet.»

Nagyon elmes e könyvben a titkok megőrzésére szolgáló berendezés. Minden szó számmal is el van benne látva. Az «*adjuratura*» szónak 02938, a «*walzer*»-nek 43877 a száma. Minden szó legkevesebb öt és legfeljebb tíz betűből áll, meri tiznél több betűből álló szót nem fogad el egy szónak a táviró. Már most: a kereskedő a titok megőrzése végett a következőben állapodik meg levelezőjével: ő nem azt a szót táviratozza meg, a mely előtt a megfelelő szám áll, hanem a pl. nyolcz számmal alacsonyabb vagy magasabb jelzésű szót, vagyis azt, a mely a kódex sorozatában az előtte, vagy utána álló nyolczadik szó. Ez is meglehetősen védelme a titoknak, de még tovább is lehet menni. Közös megállapodás alapján még egyéb, bár némi bonyolult intézkedésekkel is lehet óvni a kódex segélyével az üzleti titkok.

Vannak aztán üzletágak, melyek az ily általános használatra szolgáló kulcskönyvekkel nem érhetik be, hanem maguknak külön kulcskönyv kell, a melyeket ezzel foglalkozó kulcskönyvesimákkal készíttetnek. Ilyen foglalkozású emberek csak Angliában és Amerikában akadnak; mesterségükhöz igen alapos üzleti képzettség és leleményesség kell s e mellett még az illető üzletnek legalább félévi tanulmányozása, hogy a legapróbb ügyeit is pontosan ismerje.

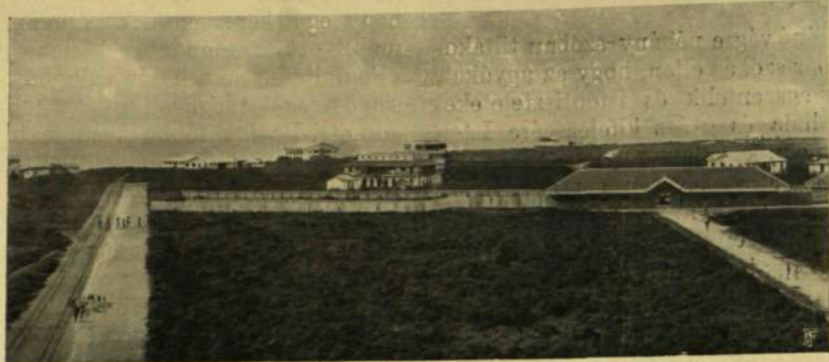
Nálunk természetesen, a magyar üzleti világnak nem lévén oly élénk összeköttetése a tengerentúli országokkal, nem igen használják az ily kulcskönyveket, de az angol, amerikai s részben a német nagy czégek számára ma már nélkülözhetetlenek.

GENFBŐL.

Thóth Béla esti leveleiből.

Járok a quai du Mont-Blanc fehér porában és keresek egy nyomtalan nyomot. Keresem vágyó fájdalommal; s mégis azt szeretném, hogy közelébe se vigyen a véletlenség. Magyar ember lába ne tapodja azt a helyet, ha meg nem hajolhat a térde ott.

... Ki tudja, hol volt? Valahol, a braunschweigi herczeg nagy, cifra siremléke, a pinceszér-monumentáliságú Beauvillage-fogadó és a

KELET-AFRIKÁBÓL: A mombasai vasúti állomás.

Villeneuve felé induló gőzösök hídja között. De a pöriratokból talán meg lehetne határozni, hiszen kimérték pontosan, méterrel. És mi, magyarok, engedelmet kérhetnénk, hogy egy arasznyi fekete követ tétethessünk oda a fehér porba. Csak egy arasznyi követ; minden felirat nélkül. Minek is volna a felirat? Akár világnyelven szólna, akár a mi ismeretlen nyelvünkön, nem értené meg más nemzet, csak a magyar. Nekünk magunknak lenne az a kis kö. Hogy ha valamelyikünk erre jár, lába ne tapodja azt a helyet; de meghajthassa a térdét, titokban, loppal, mintha egy leejtett frankót keresne... Minek lássák mások, az idegen, a rideg világ, mely fecsegve és dohányozva sétál erre. Elég egy tanu, az örök tanu, az emberiség minden keservének látója, a hegyek nagyapja, a Mont-Blanc, ki a nyájas kék tavon át ide néz le a felhők közül, s bár jég a feje, nem zordanabb, nem hidegebb ennél a vidám, tarka, ifjú sokaságnál. Ó pillantson havas szemöldöke alól a magyarokra, a kik ott, a pompás, zajos sétatéren fájdalmasan dobogó szívvel emlékeznek arra az általdőfött szívre, a minket szerető anyai szívre... Tegyük oda azt a kis fekete követ, magyar bánya fekete márványát!

... A kocsisnak azt mondtam, vigyen ama börtön tájékára, a hol... Magam sem tudom, miért mondtam. Miért kívántam a közelséget, mely a falakon át is rettenetes? Azt hittem, hogy az épület kint van, valahol a környéken, és affle világos téglahalmaz, mint ma minden közintézet, akár kórház, akár iskola, akár tömlőcz. Tévedtem. A börtön a legrégebb Genf kellő közepén van, a vén házak útvesztőjében, a bástyás halmon, a kálvínizmus ősi fészke, a komor Szent-Péter-katedrális mellett. Fekete kő. Egy meredek sikátorból, régi várfal fölött, két sor alacsony, széles ablaka sötétlik. A nagy-templom mögött van a homlokzata. Ha a harmadik emelet ablakai nem volnának eldeszkázva, nem sejtene az ember, hogy ez az óház börtön. A kapuja tárva nyitva — este kilencz óraker. Órségnek semmi nyoma. A küszöbtől kókuszháncs - szőnyeges

lépeső visz az előcsarnokba, mely villamos lámpásoktól fényes. Hátrább egy vasrostély s mögötte csigalépcső. Ember sehol. Egy földszinti ablak csipkekárpitjára legyezőpálma veti árnyékát, tányér csörög, aztán erős czuppanás hallatszik: dugót húztak ki a palaczkából. Az igazgatók ebédelnek. Egyszerre kiszalad egy fehérfekőtűs kis bonne, egy pillantást vet rám, ólalkodóra, és hirtelen becsapja a kaput.

Főnt, a vén, zömök toronyban megcsendül az esti harangjáték. Valami friss svájci nótát csilingel a carillon. Végül belebúg az öreg százmázás. Nyári permeteg eső szítal a kivilágított, régi patriciusi házra, a pálma bólingat... Sietve fordulok be egy sötét sikátorba; kerget az iszonyat, a lázas álmok iszonyata, mikor az ember ismeretlen, sötét, régi városban vakon fut, rohan, menekül szörnyetegek elől.

*

A fentebbi cikket Tóth Béla a «Száz esti levél» című most megjelent új könyvéből veszszük ki. Tóth Béla esti leveleivel új, sajátos műfaj honosított meg sajtóinkban, mely a közönség körében nagy érdeklődést keltett. A nap egyes kisebb-nagyobb eseményeihez fűzött reflexióit mondja el bennük az író; tudomány, társadalom, irodalom, a városi ügyek és a magánélet, jótékonyosság — szóval erősen hullámzó életünk mindenféle nyilvánulása megbeszélésre kerül bennük. Valamennyi a pillanat-hatása alatt született meg, a mi biztosítja közvetlenségüket; az író mellétekintetet nem ismerő őszintesége, erősen egyéni felfogása, ritka széles körre kiterjedő ismeretei, szellemes előadása, magyaros stíljé kelti fel s tartja ébren az érdeklődést irántuk. Az író nézetei, épen azért, mert érdekes egyéniség nyilvánul bennük, kelthetnek helyeslést vagy ellenmondást, de közböns nem maradhat velük szemben az olvasó, állást kell foglalnia mellettük vagy ellenük. Mint tárgyai, ép oly változatos a hangjuk: komoly fejtegetés, könnyen föllendülő lelkesedés, humor, gúny, felháborodás, aprólé-

koskodó zsörtölődés, mind megszólal bennük. Legnagyobb részüknek hatása az alkalomhoz van kötve, a melyből születtek; nem egy azonban közülük olyan tárgyat érint, vagy olyan álláspontot fejt ki, a melynek érdeke nem szűnik meg a nappal. Ez utóbbiakból származnak, esti leveleink legjavát, gyűjtötte össze az író új kötetében, mely bizonyára sok olvasóra fog találni. A kötet a Lampel-Wodianer cég kiadásában jelent meg szép kiállításban. A 403 lapra terjedő vaskos kötet ára 4 korona.

KELET-AFRIKAI KÉPEK.

Báró Bornemisza Pál útjából.

Ritka érdekességű kiállítás nyílik meg május hó elején a Nemzeti Múzeum dísztermében, hol báró Bornemisza Pál mutatja be a főváros közönségének, a néprajz és természettudomány kedvelőinek ama hatalmas gyűjteményét, melyet legutóbbi harmadfélvi utazása alatt Kelet-Afrikában sok bajjal és fáradsággal összeszedett.

Báró Bornemisza, ki pár évvel ezelőtti lapunkba is több érdekes közleményt írt, mintegy 18 évet töltött már Afrika különböző részeiben, legfőképpen a Fokföldön és a hajdani boer országokban. Az angol-boer háború után egy ideig itthon tartózkodott, majd harmadfélve ismét kiment Kelet-Afrikába, hol a Magyar Nemzeti, valamint a British Múzeum számára gyűjtött, de egyszersmind a Kilima-Nsaro hegységen kávéültetvényt is létesített, melyhez a föld hektárját az ottani kormánytól 5 rupiáért kapta. (Egy rupia = 1 korona 60 fillér.) A pompás termőerejű föld öserdővel volt borítva, melyet a szerezés munkások irtogattak ki, szintén igen olcsón: három rupia havibér fejében. E telepről rándulogatott aztán ki hazánkba közeli, távoli tájakra, olyan helyekre is, hol fehér ember még előtte soha meg nem fordult, küzdve ezer veszéllyel, a benszülöttek ellenséges indulatával, a lázak, malária, álomkór rémeivel, oroszlánok, leopárdok, mérges kigyók támadásaival. De mindez nem rettentette vissza, vadászott és gyűjtött. Hogy milyen eredménnyel, arról fogalmat nyújt majd kiállításja is.

Bátor hazánkfiát rendkívül vonzzák a veszélyek, az ismeretlen utáni vágy, az ósvadonok rejtelmek, a forró földön természeti bajjai ismét felkeresi azokat immár előhaladottabb kora daczára is. Pár hónapig még itthon időzik, de aztán megint visszajött Afrikába részint kávéültetvényének további gondozására, részint pedig a londoni British Múzeum megbízásából, mely világhírű intézettel szerződésre lépve, óriási körutat fog tenni Afrika közép részében, jó részt olyan tájakon, melyek rendkívül egészségtelenek voltak miatt — nem is említve egyéb nehézségeket, — európai emberre szinte megközelíthetetlenek, de hazánkba haborás nélkül vállalkozik e nehéz útra is, bizván edzett természetében, hogy az ottani ártalmakkal is ép úgy meg fog küzdeni, mint a hogy eddig meg-

győzött mindenféle bajokkal szembeálló területeken fog a British Múzeumnak gyűjteni, még pedig remélhetőleg igen sok dolgot, hiszen csak mostani kisebb útjából is számos állatfajt küldött Múzeumunknak, melyek teljesen újak a tudomány előtt s melyek egy részét ő róla is nevezik el a természetrajz évkönyvei.

A május elején megnyitandó s több ezernyi tárgyat magában foglaló kiállításról annak idején bővebben megemlékezünk, most pedig egyelőre néhány képet mutatunk be azon tájakról, a honnan a gyűjtemény tárgyai származnak. E képek fényképfelvételek után készültek, melyeket báró Bornemisza sok mással együtt onnan hozott magával.

Az európai civilizáció ellenállhatatlan erejével elhatolt már a nem rég még oly veszedelmes híré és alig ismert Kelet-Afrikába is, nem vezetesen a tengerparti részekre, mint ezt a Mombasa-ugandai vasútról felvett képek is bizonyítják. Egészen európaias színezetű a mombasai vasúti állomás, melynek ha épületei, raktárai körül nem durrával bevetett földek terülnének el s nem hemzsegnének környékén a fekete emberek, alig lehetne gondolni, hogy Afrika középrészén vagyunk. Ez állomásnak remek fekvésű kikötője pedig az olasz Riviera valamelyik szép pontját juttatja eszünkbe. Beljebb aztán már egész vad vidékeken rohan keresztül a vasút, melyek azonban helyenként remek természeti szépségükkel bilincselik le az arra utazót. Különösen el lehet ezt mondani a Naivasha állomás tájáról, mely vadállatokban való rendkívüli gazdagságáról is híres, főképp a mi a vizivadakat illeti, a melyeknek mindenféle fajai sok millió számban lepik el folyvást a közeli tavakat.

Eleinte sok baj is volt az elefántokkal, rincezroszokkal, melyek derűre-borúra döntögették ki a táviró-oszlopokat, rongálták a vasút-építményeket, mintha haragudtak volna az országba betolakodó, dühöngő vasszörnyetegrre, de aztán, úgy látszik, beletörődtek a dologba, vagy magukat is annyira átjárta a civilizáció szele, hogy most már meglehetősen békén hagynak mindent, habár igaz, hogy számuk is jócskán megfogycokozott s csak egyesével mutatkoznak ott, a hol valamikor csordaszámra csatangoltak.

Érdekes Mombasa körül egy szigetén a Vasco da Gama hajdani várának romja is. Hatalmas bástyáiból még most is erős, tömör falak bámulnak a tengerbe, mintha a világ forgandóságán elmélkednének.

Hej, hova lett a régi portugál világuralom, hova a hatalom, dicsőség! Hogy elmúltak azok az idők, mikor a nagy Vasco da Gama zászlaja még büszkén lengett itt ezeken a magas ormkon, a hol most komoly, hallgatag angolok és szálas, szőke németek parancsolnak, a kik nem fényes mell-vérnek használják a vasat, mint a derék Vasco merész vitézei, hanem útát építnek belőle, a melyen belehatolnak a vad föld-rész legközepébe is, hova a portugál hősök soha el nem juthattak.

LOVAGLÁS ZEBRÁN

VÍZHORDÓ FEGYENCZEK.

SZUAHELI NŐK FÉSÜLKÖDÉSE.

Igaz, hogy néha egészen különös portékát is szállítanak ezek a vasutak. Nem szólvá a majom- és krokodil-bőrökről, hoznak különféle élő vadakat is, melyeket a híres Hagenbeck emberei fogdosztak össze a rengetegekben, tágas sivatagokon, hogy aztán Európába szállítsák a cirzkuszokba, állatkertekbe.

Az e vidékeken honos zebraikat különben újabban a kelet-afrikai német katonaság lovaglásra is betanítja. Régebben teljesen megszelídíthetetlenek tartották e szép csikós, de szerfelett vad állatot, hanem ez mesének bizonyult. Bizony be lehet azt is nyereg alá törni, csak az a furcsa, hogy a vad korában mód nélkül fürge, villámgyorsaságú jószág, s mihelyt megszelídítik, sztrájkra könnyen hajlik s olyan lusta lesz, mint akármelyik fővárosi sörös kocsit húzó ló. Egyik képünkön egy német katonatiszt ül szelídített zebraon, előtte pedig báró Bornemisza áll afrikai szellős öltönyében.

Német-Kelet-Afrikában azonban nemcsak a zebraira terjed ki a civilizáció áldása, hanem a benszülött törzsekre is. Az a hosszú, fején vizes csöbröket czipelő embersor nagyobbára csupa benszülött «szultán»-okból s más főemberekből áll, a kik nem akarván hozzát simulni az új szokásokhoz, egyszerű-máskor holmi zendülést támasztottak, a minek az lett az eredménye, hogy a kiket közülük el nem pusztított az ismétlő puska, most reggel 4 órától esti 8-ig vizet hordanak a német katonáknak.

Mentől beljebb halad a vasút, annál ősbib állapotban élnek még a benszülöttek legkülönbébb törzsei: a vaparék, vacsagák, massaiak és a többiek a maguk egyszerű kunyhóiban. Megelégedve, boldogan, mint a kiknek sem futni valóról, sem ruháról nem sokat kell gondoskodni.

Csupa boldogság sugárzik le a két szuaheli fésülkődő hölgy arcáról is. Az egyik egy ócska hordón ülve, nagy szakértelemmel fésüli különös eszközével előtte kuporgó társnője bodros fürteit; nyilván olyan művészi rendbe akarja hozni, mint a milyet már az ő csokoládészin fején szemléltethetünk.

Vajjon, majd ha a vasutak náluk is meggyökeresztetik a civilizáció áldásait, majd ha ők is sarkas czipőkben, sleppben és kalapban diszelegnek, vajjon lesznek-e ilyen boldogok, mint most?

A VASUTI SZTRÁJK.

Tán egy idegen szó sem lett még olyan hamar közkeletű nálunk, mint a nem épen csengő hangzású «sztrájk». A mi nem is csoda, hiszen minduntalan olvashatunk kocsis-, czukrász-, szabó-, lakatos- és egyéb sztrájkokról. Hanem valamennyi eddigi sztrájk összesen sem okozott olyan országos felfordulást, mint mikor a vasutasok hirtelen megszüntették a munkát. A hol a sztrájk kitérőének híre érte őket, ott állították meg a vonatot, sok helyen a mező közepén. Számtalan utas megrekedt így emitt-amott s ezren és ezren várták az állomásokon: mikor indul már meg ismét a vonat. Hogy

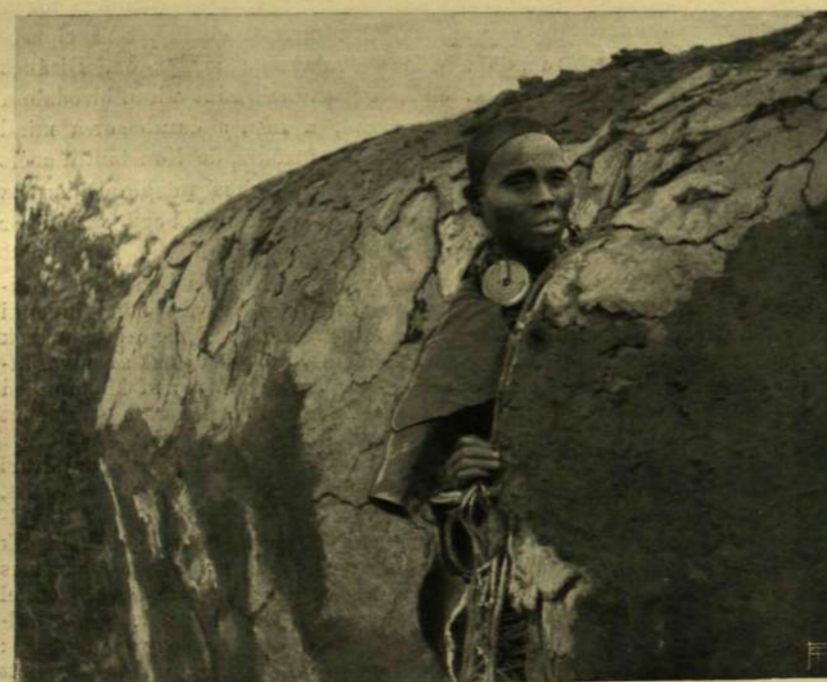

VASCO DE GAMA VÁRÁNAK ROMJAI MOMBASÁBAN.

MOMBASA KIKÖTŐJE.

KELET-AFRIKAI KÉPEK.

MASSAI ASSZONY.

MASSAI ASSZONY ÚJ BŐR-ÖLTÖZETÉN DOLGOZIK.

KELET-AFRIKAI KÉPEK. — Báró Bornemisza Pál útjából.

aztán nem akart indulni. széteszlottak a közeli városokban, falvakban. A vasutasok pedig sztrájk-tanyát ütöttek a zugló sörösarnok tágas udvarán s ott tanakodtak, alkudoztak, mígnem az államhatalom türelme véget ért és tekintvén az óriási fontosságú következményeket, melyeket a sztrájk maga után vont, erélyes intézkedéshez nyúlt. Rendőrök, huszárok vették körül a sztrájk-tanyát, melyet aztán a hatóság feloszlatozt. Megérkeztek a vasuti és táviró ezred katonái is, a hadikötelékben álló vasutasokat pedig behívták s másnap már egyruhában százával vonultak a pályaudvarok felé. Hiába, a katonai fegyelem nem ismer sztrájkot s nem tűr sem alkut, sem halasztást. Így aztán megtört a sztrájk. Hétfőn reggel vörös plakátok jelentek meg a főváros hirdető-oszlopain, melyeken a sztrájkvezérek maguk felszólították társaikat, hogy álljanak munkába. A vonatok megindultak, habár eleinte lassan és rendetlenül is. Sajátságos volt ekkor az állomások képe: több volt a katona, rendőr és csendőr, mint az utazó közönség. A rákoskeresztúri állomáson például öt katona őrködött és csak egy utas jelentkezett. De csakhamar megszaporodott az utazó közönség száma, a fegyveres erő pedig visszavonult kaszárnyáiba. Most már alig emlékeztek a sajnos rohadra egyéb, mint hogy némely vonaton katona ruhába öltözött kalauzok lyukgatyák a jegyeket.

A FUVAROSKOCSISOK SZTRÁJK-TANYÁJA A SZUNYOG-SZIGETEN.

Soha ennyi sztrájk. Minden üzlet panaszodik, hogy évek óta folytonos a pangás. A sztrájkok azonban egymást váltják föl Budapesten, ország-szerte. Asztalos, szabó, cipész, lakatos már a tavaszkor sztrájkolt a fővárosban. Most sztrájkolnak a cukrászok és fuvaroskocsisok. Napok óta látja az ember, hogy a cukrászboltok előtt rendőr áll, ne hogy a sztrájkolók megtámadják. Ugyanezen ok miatt a szállító- és fuvaros-zsekek bakján is rendőr ül a kocsis mellett. A kocsisok egy része ugyanis nem akar sztrájkolni. A Kőbányáról czamogó sörösökcsikat lovasrendőrök kísérik.

A kisebb fuvarozó-kocsisok, kik gyárak, ipartelepek portékaikat szállítják naponként egyes üzletekbe, saját, szódavíz, sört, konyeret, jeget, — szövetség-re találtak a nehéz kocsi fuvarosaiban. Ezek lisztet, gabnát, fát, kőszent, téglát, meszet és mindenféle szállítanak. Sőt épen most a májusi költőkölési ényegedre a hurcolkodás is nagy dolog. Egy pár ezer lakó költözik ilyenkor. A fuvarosok sztrájkja főleg ezért tört ki épen április utolsó hetében.

A sztrájkok már rendes recept szerint indulnak, folynak. Sztrájk-bizottság, sztrájk-tanya. A kocsis-sztrájkra tanyának az új-pesti Szunyog-szigetet jelölték ki a rendőrség; oda telepedtek le a munkaszüntetők, nem épen kellemes időjárásnál. A Szunyog-sziget regényes hely. Ha a fővároshoz közelebb nem esnék modern berendezésével a Margit-sziget, a csaknem akkora Szunyog-sziget kedves kirándulohelyévé lehetne a fővárosnak. Sűrű erdőse, buja növényzete kedves az újszülötteknek és a sztrájkolóknak is. Van vendéglője, sok a bokra, mely éjjeli tanyát ad. A szunyog-szigeti sztrájk-tanyáról is adunk egy pár képet, a mozgalmas napokhoz való illusztrációink kiegészítésére.

EGY FIATAL SZINÉSZNŐ SZERENCSÉTLÉN HALÁLA.

A Magyar-színház fiatal és kedvelt művésznője, Tomcsányi Rusi vézetes szerencsétlenség következtében április 29-ikén meghalt. A színházba járó közönséget egy szép tehetség korai elvesztése mellett még a fájdalmas szerencsétlenség is mélyen meghatotta.

Tomcsányi Rusi kisasszony április 27-ikén este nem játszott. Otthon egy ismerőst fogadta s meg akarta gyújtani az Auer-féle spirítusz-lámpát, de túlságosan fölcsavarta; a gyufa lángjától a spirítusz nagy dörgéssel szétrobbant és Tomcsányi Rusi ruhája azonnal lángba borult. A gyors segítség akadályozta meg, hogy a fiatal hölgy végképen össze nem égett és takarókkal, ágyneművel a tüzet elnyomták. A mentő-intézet főorvosa automobilon érkezett az első segítséggel. Az égés nagyon súlyos volt; teste, szép arca összeégett. Arzbőre cszafangokká vált. Azonnal a sebészeti klinikára szállították, hol dr. Réczey tanár maga vette ápolás alá. De a legmondosabb állapot ellenére is április 27-én reggel meghalt.

Szinpadra először az Opera-színházban lépett mint táncosnő. De játszó színésznő akart lenni s egy városligeti arénában játszott. Innen vidéki színházakhoz szerződött kisebb társulatokhoz. Az eleven, csinos lány a kis szerepekből hamar kinőtt s nagyobb társulatok is szívesen szerződtek. Szedő, Maros-Vásárhely, Hódmező-Vásárhely, Arad már mint szépen fejlődő tehetséget látták.

Streléky fényképe.

TOMCSÁNYI RUSI A «HÜVELYK KATÓ» CÍMŰ OPERETT CÍMSZEREPEBEN.

A budapesti Magyar-színház megnyitáskor az akkori igazgató, Leszky magával hozta Aradról. Kisebbszerepeket alkalmaztak; a télen azonban már nagyobb szerepeket bíztak rá, melyekben mind jobban megnyerte a közönség tetszését. A télen «Hajduk hadnagya» előadásában oly osztatlan tetszésre segítette ezt a színművet, hogy a színház téli időnyének fő darabja lett. E siker alkalmából a «Vasárnapi Ujság» is közölte a művésznek arcképét idei 8-ik számában.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szikra: «A fölfelé züllők.» Szikra (gróf Teleki Sándorné), a jeles írónő e legújabb regénye is az előkelő úri társaság életéből van véve. «Fölfelé züllők» alatt olyanokat ért, a kiknek egyedüli becsüvére, hogy mennél előkelőbb körben élhessenek s mennél előkelőbbeknek látszassanak; a mint szívós küzdelem által e czéljukhoz mind közelebb jutnak, minden lépésnél elvesztenek valamit erkölcsi tartalmukból. A vége teljes erkölcsi csőd, mely után rendszerint az anyagi következik s a gyászos pusztulás. A regény hőse, Parajdy Endre, egyszerű falusi kismes fia, apja, testvérei szükség esetén maguk is megfogják az ekeszarvát, ő azonban magasabbra vágy, egy társadalmi magaslatra akar jutni a hatalmas, gazdag olygarcha Ujlaky-családdal, melynek szép, szellemes, de feneketlenül önző és szívtelen leányába, Évába szerelmes. Éva, mikor atyját a vagyoni bukás fenyegeti, egy becsületes, kissé egügyű parvenyi feleség lesz, mire Endre, ki a gavalléri pályát mint jeles lóismerő azzal kezdte, hogy jókora összeget nyert lóversenyen, külföldi játékszerbarlangokban keres vigasztalást. Nagy sikerrel játszik, de a megnyugvást nem találja meg. Hazajön, szerencsétlen szenvedélyéből már-már kigyógyítja egy bájos kis leánnyal, Éva mostohalányának szerele, de a kaczer asszony könnyen visszahódítja magának. Utána megy Nizzába, óriási összeget nyer Montecarlóban, lassanként meggyőződik Éva lekellen kaczeráságáról, szívtelenségéről, a nyert pénzt visszaveszti, sőt sikkaszt is, nem marad számára más, mint az öngyilkosság. Parajdy, a főalak, bár erős színezéssel, de jól van rajzolva; Éva minden jobb érzés nélküli önző gonoszsága már kevésbé látszik valószínűnek. Kítűnőek a vidéki úri társaság s a nizzai és montecarlói élet szatirikus képei. Azokat az alakokat, a kik látszólag nagyúri pompában élnek, de existenciájuknak nincs semmiféle sem anyagi, sem erkölcsi biztos alapja, irónóknak ritka élethűséggel és erővel tudja rajzolni. Hajlama a moralizálás iránt néha elő-előtör, alakjai ajkán sokszor halljuk magának a szerzőnek a szavait, de azt könnyen feledtetik a cselekvény friss, érdekes haladása, az elbeszélő hang könnyű elevegensége. A több mint 300 lapra terjedő kötet a Singer és Wolfner czég kiadásában jelent meg; ára 4 korona.

«Lelkek»; regény, írta Drégely Gábor. Egy fiatal, kezdő író első nagyobb kísérlete e könyv. Megvan benne a kezdők rendes kiforratlansága, tapogatózása, de a tehetségnek is nem egy jelét árulja el. A világot még érzelmeinek keresztül nézi s jócskán benne van a szentimentalizmusban, melyet azonban néha jól el tud palástolni elbeszélő hangja vidámságával. Lelkeket egyelőre még csak meglehetősen bizonytalanul tud rajzolni. — erre még nem ismeri eléggé az életet, — de egy-egy fordulat, találé meggyőzőse és tekintetben is élénk megfigyelésre vall. A párbeszédekben könnyedségre, fordulatosságra törekszik s nem is mindig sikertelenül. A regény a Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) czég kiadásában, csinosan kiállítva jelent meg; ára 3 korona.

Az 1903. évben alkotott törvények most jelennek meg a Franklin-Társulat «Corpus Juris Hungarici» című gyűjteményében, dr. Márkus Dező kir. táblai bíró gondos szerkesztésében. A mult évi viharos országgyűlési tárgyalások nem kedveztek a nyugodt törvényalkotásnak; a mi kevés törvény ez évben szentesítést nyert, az mind megvan a gondosan szerkesztett, s csinosan kiállított kötetben, melynek ára füzve 1 korona 50 fillér, félébörkötésben 3 korona.

«Az éjjeli nap országában» ezim alatt adta ki utirajzait Svédországból Vértési Károly, kinek ez már tizedik utelirási munkája. Az utirajzok sok helyütt közvetlen formában mondják el a szerző uti tapasztalatait s alkalmasak arra, hogy felkeltse az olvasó érdeklődését a természeti szépségekben oly gazdag svéd föld és népe iránt, melyet különben is néhány év óta nyaranként mind nagyobb számmal keresnek fel az utazók. Az utirajzokat tizenkét színes kép is élénkíti. Ára vászonkötésben 4 korona.

A Vigyázó-pályázat eredménye. A Petőfi-társaság április 26-ikán rendkívüli ülésben döntött a Vigyázó-pályázat dolgában. Százhetvenhét líral kötetemny érkezett be. A bírálók a 300 koronás díjat egyhangulag «A tarpataki völgyben» című költeménynek ítéltek. A nyertes költemény szerzője Sajó Sándor budapesti állami tanár, lapunknak is ismert munkatársa, a ki két évvel ezelőtt a «Zrínyi György házassága» című verses vigjátékával Teleki-díjat nyert az Akadémián.

Új zeneművek. «Zichy-Ábránd», szerzette és gróf Zichy Jenőnek, mind az országos magyar iskola-egyesület elnökének ajánlja Végh Rezső; ára 4 korona «Olasz keringő» («Valse Italienne»), szerzette Kertész Ignác; ára 2 K 40 f.

Nemzeti Színház. Április 22-én este mutatták be a «Bizánc»-ot, Herczeg Ferencz három felvonásos történelmi tragédiáját. Herczeg e darabbal megint új oldalról mutatkozott be. A «Három testőr», «Gyurkovics leányok», «Nászítón» című darabjaival a bohózatban próbálta ki erejét, «Honthy háza» a komolyabb, az «Első vihar» a finomabb vigjáték felé vonzották, «Ocskay brigadéros» a magyar vitézi történet legendás hőseivel nyerte meg a közönség tetszését, a «Balatoni rege» tündéres, mesei történelmi játék. tavalyi darabja, a «Kéz kezét mos» erkölcs-rajz, társadalmi szatira. Minden eddigi szinpadai munkája közt a «Bizánc» tör a legmagasabbra. Egy nemzet elzüllesztését és elpusztulását akarta bemutatni a szinpadon. Bizánc úgy vész el Konstantinnal, mint a hun birodalom Attilával. Az állam, a nép, a darab sorsa mind Konstantin sorsához fűződik, de Konstantin azért nem hőse a darabnak. A hős tulajdonképpen az elfajult bizánci nép, a kik közt csak egy igaz ember van: a császár.

Mohammed szultán ostromolja Bizáncot. A bizánci nép gyöngye és elpuhult. A városban mindenki biztos a harc kimeneteléről. Bizánci kalmárok már a korona gyémántjaira alkusznak az udvaroncokkal. Maga a főpap akarja kinyitni Mohammed előtt a zárdát mellett lévő várkaput s szándékát azzal szépíti, hogy hátha Mohammed halálból egész népével megkeresztelkedik? A másik párt az udvari nemesség, a mely foglyul akarja ejteni a császárt, hogy aztán Mohammed kezeibe adja s ezzel a szolgálattal megmentse a maga bőrét. A harmadik párt: Iréne császárné és asszonyai. Iréne szerelmes a szultánba, a kit egyszer látott s szerelemmel akarja meghódítani a hódítót, kihez leveleket küldöz. Bizánc jövőjében egyetlen egy ember hisz: a császár, a ki nem veszi észre, hogy népe középett egyes-egyedül áll; csak egy genovai zsoldosvezér tart ki mellette végig, de nem azért, mert hisz a küzdelem sikerében, hanem mert Konstantint magát szereti. — s egy fiatal harcos, a ki átöltözött

leány s szerelemből kíséri híven mindenüvé a császárt, a ki rendületlenül hitelt várja a «csodát». Meg is jön a csoda: Mohammed követeket küld a császárhoz, a mint hiszik: békét kérni. Öcsce az egyik követ, egy ősz öreg ember a másik. Konstantin egész udvara előtt fogadja őket. A követek egy órai időt adnak neki, hogy meggondolja, mit tegyen. A szultán szabad fegyveres elvonulást biztosít neki, ha megadja magát. «Hát népemnek?» kérdi a császár. «A szultán a maga gályáin vitet utánad mindenkit, a ki veled akar menni.» «Hol van a szultánnak annyi gályája?» kérdi a büszke császár. A török gúnyosan azt feleli: «Egy sajka ring a Márványtengeren; gondolkozzál alkonyi harangszóig; mire az megcsendül, elfér benne minden kisérdő, a ki veled akar menni.» — A követek várnak egy óra hosszat. Ha azalatt a fiatal khánnak csak egy haja szála is meggyőzől, Mohammed egy élő léleknek sem ad kegyelmet Bizáncban. Mindenki elszörnyed, s minden párt megmozdúl. A nemesek összedugják fejüket: meg kellene ölni a császárt orvul, ezt Mohammed is jó szolgálatnak venné. A papság Konstantin félkegyelmű öcsét akarja a trónra ültetni, mint Mohammed helytartóját; a császárné maga — levelet ír a szultánnak, hogy szerelemmel várja. És mikor Konstantin tanácsukat kéri, rendre szólanul kimennek a trónteremből, a császár maga marad. Még a felesége is elhagyja. Ő a trebizondai császár leánya volt, csak császár illet hozzája. Ha Konstantin nem lesz császár, a császárné nem lehet a felesége. Leteszi a koronáját a trónjára s elmegy ő is. — Konstantin most ismeri meg népét. Azt mondja a genovainak: ezt vessétek majd a sírjára: «Itt fekszik az utolsó bizánci császár, a ki addig élt, a míg vak volt.» A követek által hozott remény hát cselvetés: Mohammed a hősi haláltól is meg akarja fosztani Konstantint. Ezt nem fogja elérni, a császár megutálja népét, udvarát, feleségét és elhatározza, hogy Bizáncot feláldozza nagy muljának és a saját sérelmének. Ha el kell pusztulnia, pusztuljon el szépen, díesősegesen. S bosztja is erre sarkalja. «Hóherhalálra ítélem Bizáncot!» mondja. Uzsorás alkut köt a halállal: elad neki egy életet és örök életet vesz rajta. Mikor az esztharang megszólal, lelkében látja, mit jelent a világra nézve Bizánc pusztulása. A harangok búcsúja lelkébe nyilallik. Évszázadokon át, talán az idők végéig nem hall harangszót a Bosporus! Egész császári nagyságá-

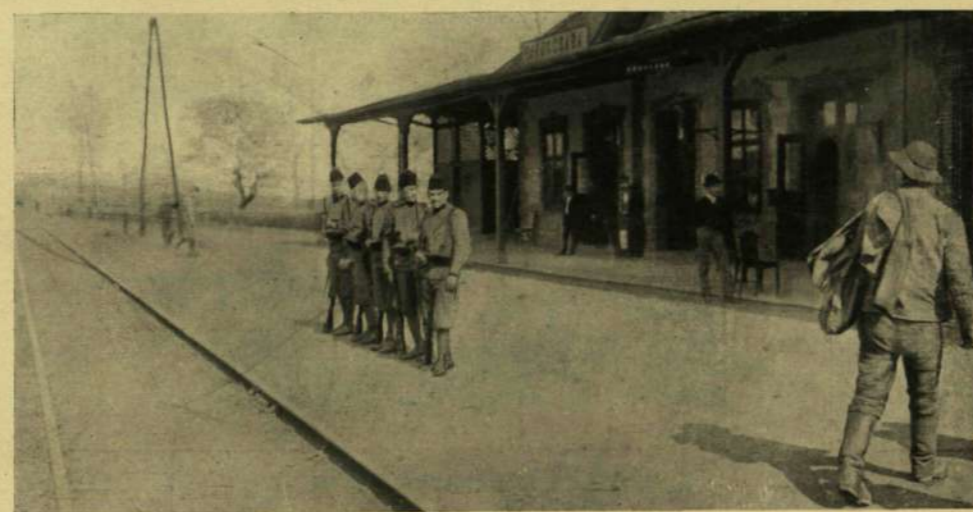
Jászi Gyula fényképe.

JÁSZAI MARI ÉS LINDH MARCELLA MEGÉRKEZÉSE SZEGEDRŐL BUDAPESTRE AUTOMOBILON.

ban fogadja a követeket s a miért Mohammed, mint valami király, követet mert küldeni a császárhoz, követeli az ifjú khán fejét. Azt elvezetik s Bizánc halálra van ítélve.

A magános trónteremben, fehér köntösben, mint valami álomlátás, megjelenik Herma s a császár lábai elé borul, kész veje halni. A császár a fejére teszi Iréne letelt koronáját, s mikor a genovai visszatér a lefejezés hírével, a kisdé őrség fennemléti az új császárnét. Konstantinnak utolsó órájában császári sorsa van: maga rendeli el sorsát, s van egy hitvese és egy barátja. Künt megperdül a dob s ők elmennek az utolsó, a döntő esatába.

Az udvar szorongva lesi a csatából jövő híreket. Hírét veszik a császár elestének. A papság trónra ülteti Konstantin félkegyelmű öcsét; Iréne fehérbe öltözik és virágokkal várja a szultánt. Híre jön, hogy Mohammed már a városban van, ezer szerencsés hóhér söpri előtte az utat. Maga előtt vetíti a császár és a császárné holttestét, gyász-zenével.

Balogh Hezsi fényképe.

Katonasereg a rákoskeresztúri állomáson egy vonat érkezésekor.

Rogács Gyula fényképe.

A Nagyvárad és Kolozsvár felől érkezett vasutasok vonata a szolnoki pályaudvaron.

A VASUTI SZTRÁJK NAPJAIBÓL.

Rendőrk a sztrájkanya kapujában.

Hassárok a sztrájkanya hátulós kapujánál.

A sztrájkanya körülvétele. — Kiss Ferencz fényképei.

Utások a keleti pályaudvar előtt, a vonatok elindulását várva.

Vasuti szolgálatra mozgósított vasutasok megérkezése katonaruhában a keleti pályaudvarhoz.

Batogh fényképei.

A katonaság által őrzött szolnai vonat Pozsony közelében.

Neumann Adoly fényképei.

A VASUTI SZTRÁJK NAPJAIBÓL.

A pozsonyi fűpályaudvar a sztrájk alatt.

tehetséges szereplők játékának tudható be. A közönség örömmel látta viszont *L. Komáromi* Mariskát; Hangja mit sem veszített szépségéből. *Bánó Irén*, *Mihályi Ernő*, a színház új tenoristája és *Ferenczi* is tetszett. (O.)

A Magyar-színház *«A rikkancs»* című német operett váratlan sikerben részesítette szerzőit. A mulatságos darab eseményei Budapesten folynak *Stoll* Agost bécsi zeneszerző tetszetős muzsikájától kísérve; a szöveg szerzői *Blau* és *Taufstein*. Mr. James Marlinton, a volt péklegény gazdagon tér vissza feleségével Amerikából Budapestre, hogy fölkeresse évekel ezelőtt elhagyott törvénytelen gyermekét, kit annak idején egy kofa őrizetére bízott. Utája kerül egy rikkancsú, Poldi, kit felkér segítségül. Poldi, hogy mielőbb kézzhez kerítse a jutalmul ígért kincset, becsapni igyekszik a gazdag Marlingtont. Már-már sikerül is neki, a mikor Kriszta, a kofa férje ittas állapotban, lelki-furdalásoktól gyötörve bevallja Marlintonnak, hogy a sokat keresett fiú nem más, mint Poldi, az ötletes rikkancs. A darabnak meséje kissé sovány, ámde sok benne a mókás jelenet. Tréfáit a fordítók, *Rutkai György* és *Mérei Adolf* is megtoldották. A közönség jól mulatott a darabban, melynek főbb szerepeit *Sziklai Kornél*, *Horváth Paula*, *Szentgyörgyi Lenke*, *Sziklaié*, stb. játszzák. (O.)

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tudományos Akadémia április 25-ikén, báró *Eötvös Loránd* elnöklésével tartott ülésén *Szentkláray Jenő* mondott emlékbeszédet *Balassy Ferencz* elhunyt akadémiai tag, történetíró fölött. *Balassy* 1872-ben választotta az Akadémia tagjai közé széleki tanulmányiért és az őshajdani magyar történelmi földrajz kérdéseinek felderítéséért. 1896-ban halt meg Maklárán. *Szentkláray* emlékbeszéde szeretettel és gondallal kutatta ki az elhunyt történetírónak életfolyását, hasznos működését, s emlékbeszédét nagy figyelemmel is részestették. *Szily Kálmán* főtitkár bejelentette *Mátyás Flórián* és *Staub Mór* halálát. Bemutatta a csáktornyai *Zrinyi Miklós* emlékszóbor leleplezésére és az Algírban tartandó orientalista kongresszusra szóló meghívókat, továbbá a bécsi botanikai kongresszus és a berni zoológiai kongresszusról szóló jelentést. Bejelentette, hogy a minap lejárt *Teleki-díj* nyertesé jelentkezett a díjért: e szerint a nyertes *«Agrippina»* című mű szerzője *Zigány Árpád*.

A Kisfaludy-Társaság április 27-iki ülését *Bajza József* emlékeztetének szentelte, születésének ez év január 31-én bekövetkezett századik évfordulója

alkalmából. Az elnöki széket *Beöthy Zsolt* elnök és *Berzeviczy Albert* miniszter alelnök foglalták el.

Beöthy Zsolt megnyitó beszéde *Bajza József*nek, mint a Kisfaludy-Társaság első alapítói egyikének, kritikai és költészeti irodalmunk kitünőségének szentelt kegyeletes emlékeztést. A nagy forrongásban, mely a magyar irodalomnak új irányt tűzött, *Bajza* szintén alapvető, s tétovát nem ismerő bátorsággal hirdette eszméit s kritikai meggyőződését. *Széchenyinek* a politikai és közgazdasági reformjait *Bajza* mint eszmének kürtöse hirdeti a szellemi életben. Fejtegette a párhuzamot a kettő közt egész szomorú végükig, midőn mindkettő meghasonlik önmagával s a haza romjain eljutnak a leg-szomorúbb pihenő háza. *Beöthy* így végezte szavait: «A tanulmány, a bátorság, az önéret, a hazafiság irodalmi értékei nemes tanítójának írásaiból áradjon tanulság jelen és jövő irodalmunkra; de áradjon pályájából is. Tanulja meg belőle különösen kritikánk azt, a mit *Spencer Herbert* ép most megjelent emlékirataiban oly zseniálisan fejez ki: «Az igazság szeretetében uralkodnia kell bennünk a győzelem vágya fölött.» Tisztelet *Bajza József* nemes emlékének!»

A lendületes stilusu beszédet lelkes taps kísérte. Ezután *Négyesy László*, a társaság új tagja, a magyar irodalomtörténetnek buzgó művelője székfoglaló

értekezést tartott *«Bajza József emlékeztete»* czímen. Egész irodalmi pályáját és annak jelentőségét összefoglalva ismertette, tekintettel közművelődésünk fontosságára és akkori irodalmunk állapotaira és a külföldről jövő hatásra, melyet különben *Bajza* is képviselt. A kritika és líra terén emelte ki *Bajza* legfőbb érdemeit. Itélete szerint lehetnek *Bajza* kortársai között nagyobb írók és nagyobb költők nála, de szükségesebbek semmiesetre sem. Az érdekes munkát élénk tetszéssel fogadta a hallgatóság. *Beöthy Zsolt* elnök pedig elismerő szavak kíséretében nyújtotta át *Négyesynek* a Társaság tagsági oklevelét. Utána *Endrődi Sándor* mutatta be négy anakreoni dalát, melyek az egykor oly kedvelt formában szólaltatják meg a költő derült életbölcséletét. Mindannyi nagy hatást tett a közönségre. (Kettőt ezek közül mai számunkban közlünk.) Az utolsó felolvasó *Pekár Gyula* volt, a ki *«Vitézi udvarlás»* című novelláját olvasta föl. A hallgatóság tapsal fogadta a régi magyar korból vett tárgyú felolvasást. — Zárt ülést is tartottak, s azon elhatározták, hogy a társaság május havi ülését *Petrarca* hatszáz éves születési jubéliuma emlékének szenteli és üdvözölni fogja az olasz bizottságot.

A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete április 24-ikén tartotta közgyűlését *Falk Miksa* elnöke alatt. Ez intézetet a közönség is nagy adományokkal gyámoltja évről-évre. A mostani közgyűlés is az alaptörvény jelentékeny gyarapodásáról adott számot. A közgyűlés az igazgatóságának ügybuzgóságáért köszönetet nyilvánított. Elhatározták még, hogy legközelebb rendkívüli közgyűlést tartanak, melynek egyetlen tárgya lesz az alapszabályok egyik pontjának megváltoztatása oly értelemben, hogyha valakire szemérem ellen elkövetett büntetés vagy vétség bizonyul, tagsági joga megszűnik. Egy szomorú eset adott alkalmat ez indítványra. A közgyűlés után a tagok lakomára gyűltek a «Pannonia» szálló nagy termébe.

MI UJSÁG?

A király az újabb megállapodások szerint május 2-ikén érkezik meg Budapestre s itt marad a delegációk tárgyalása alatt. A királyt a főváros polgársága ünnepélyesen fogadja, hogy kifejezést adjon hódolatának és hálájának a leiratért, melylyel elrendelte *Rákóczi* hamvainak hazahozatalát. A főváros hatósága testületileg jelenik meg a fogadásra.

A fogadtatás részleteinek megállapítása végett április 28-án a fővárosi társaskörök képviselői értekezletet tartottak a váci-utcai városházán, *Halmas* polgármester elnöklése alatt. A polgármester jelentette, hogy a fővárosi köszönő feliratát küldött a fővárosi hatósága s bizottsági tagjai testületileg megjelennek a pályaudvarban; a háztulajdonosokat fölkerik, hogy a király bevonulási útján a házakat zászlókkal és szőnyegekkel díszítsék föl; a főváros maga is földszíntűt a lipótvárosi bazilikát, az Erzsébet-tér, *József-tér*, *Lánczhid-tér*, a *Mátyás-templom*ot, a *Halászbástyát*. A gőzhajók lobogódszt öltenek. Az ünnepélyes fogadásra külön bizottságot alakítottak, mely felhívja a testületeket, ipari egyesületeket, hogy lobogóik alatt vonuljanak ki. Az egyetemi ifjúság vállalkozott, hogy részt vesz a rend fenntartásában. Szóba került, hogy *Rákóczi* hamvainak hazaszállítását országos ünneppel is meg kell ülni.

A sztrájkolók gyűlése.

Jókai Mór, ki az egész telet *Nizzában* töltötte családjával együtt, április 27-én Budapestre érkezett. A nizzai üdülés szemmel láthatólag jót tett a nagy írónak, bár az út fáradsalmi kissé megviselték. Április 17-én indult el *Nizzából* és épen azon a napon érkezett *Fiuméba*, a melyen a vasutas-sztrájk kitört. Ennek következtében öt napig volt kénytelen *Fiumében* vesztegelni.

Báró Bornemisza afrikai kiállítása. *Báró Bornemisza Pál* értesítette *Falk Miksát*, a Hirlapírók Nyugdíjintézetének elnökét, hogy a május 1-én a Nemzeti Múzeumban megnyitandó keletafrikai néprajzi kiállítás jövedelmének felét a Hirlapírók Nyugdíjintézete, másik felét pedig az Erzsébet-színház javára ajánlja fel.

Házasság. Április 26-án a terézvárosi templomban dr. *hilibi Haller Károly* pénzügyminiszteri segéd-titkár oltárhoz vezette *Lukács Jolán* kisasszonyt, *Lukács László* pénzügyminiszter leányát.

Automobil virágkorzó. A budapesti Automobilklub egy munkás-foglalkoztatóház javára automobil-virágkorzót rendez május 13-án. Az ünnep védnökségét *Augusta* főhercegnő, az elnökséget gróf *Almássy György* né vállalta el. A korzó a *Stefánia-uton* lesz.

* Budapestről Temesvárra hajón. *Szabolcska* Mihály, kitűnő poétánk, épen a vasuti sztrájk kitörése előtti napon jött fel Budapestre s dolgait végeztén, másnap vissza akart utazni Temesvárra, de már ekkor minden forgalom szünetelt. Azt gondolta hát, hogy egy kis vargabetűt csinál s — hajón utazik Temesvárra. Ot napig tartott útjáról a következő levelet írta *Endrődi Sándornak*:

«Kedves Sándorom! Roppant odisszeák után haza érkezvén: im, az első dolgom irni neked. Gondoltam hogy már a hajóról megtehetem ezt, de élő helyünk se volt a hajón. Az első hajóval csak *Mohácsig* mehettünk, ott meg kellett várniuk a csütörtök esti

hajót. Onnan szombaton délben érkezünk *Buziásra*. Fehértemplomról — 130 kilométer az országúton — *Kocsin* jöttem *Temesvárig* testben-léleken összehörve és a legősintébb jókívánások közt átkozva minden vasutat, a kik a többieket elbolondították. Ezért vártatok rám hiába szerdán este! Sajnálom, hogy ott nem maradtam inkább, de nem volt nyugtom. Mindnyájatokat meleg szívvel köszöntvén, ölel szegény félholt komád, *Miska*»

* Jászai Mari útja Szegedről Budapestre.

A vasutasok sztrájkjának egyik érdekes epizódja, hogy *Jászai Mari*, a Nemzeti Színház kitűnő művésznője és a megakadt közlekedés alatt, hogyan jöhetett föl Szegedről Budapestre, hogy itt április 22-ikén este eljűtszassa a Nemzeti Színházban *Herczeg Ferencz* új drámájában a főszerepet. Szegeden együtt játszott jótékony czélra *Lándh* Marcella asszonnyal, az Operaház művésznőjével. Mind a kettőnek itthon kellett volna lenni április 22-ikén, különösen *Jászai Mari* kapott sok táviratot. De vasut nem járt. Ezalatt Budapesten ifjú *Hegedűs Sándornak* eszébe jutott, hogy automobilon elmegy *Jászai Mari*ért. Az automobil *Brüll Alfréd*, az ismert sportsman bocsátotta rendelkezésére. A művésznőnek pedig táviratoztak, hogy úljön *Bércocsiba*, induljon *Félegyháza* felé, ha útközben találkoznak, még kellő időben Budapestre érhetnek. *Jászai Mari* csakugyan *Bércocsiban* ment neki az alföldi homoknak *Lándh* Marcellával együtt. Budapestre pedig április 21-én esti 6 órakor indultak el az automobilon hárman: ifj. *Hegedűs Sándor*, a gépész s a «fűtő». Néhány percz múlva már kinn száguldottak az országúton. Első állomásuk *Félegyháza* volt, harmincz perczel éjfél után. Meg kellett állniok; a mély homokban tengelyig süppedt az automobil, a rengeteg sebeség, a homok surlódása forróvá tette a gépet. A gépész kijelentette, hogy nem lehet tovább menni, különben szétpuskád a gép. Három órát kellett pihenniök s csak hajnalban, 4 óra előtt mehettek

Sztrájkolók a szunyogszigeteti vendéglőben.

Sztrájkoló a szunyogszigeteti erdőben.

SZTRÁJKOLÓ KOCSISOK A SZUNYOG-SZIGETEN. — Kiss Ferencz fényképei.

Vihnye

Kiváló gyógyhatású női betegségek, vérszegénység eseteiben és ideggyógyintézet. Láp és lenyűfűdők.

Természetes meleg (38°) vasas gyógyfürdő Bars vármegyében, feyves és lombos erdő környezete szelímes völgyben. — Posta, távíró- és interurban telefonállomás helyben. Vasúti állomás: Székesfehérvár-Vihnye, a fürdőtelep 3 kilométer távolságban. — Szobák hetenként 7 K.-tól és agasztás 23-tól 40%-kal mérsékeltek. — A fürdőt Selmeczháza városa hájlag kezelte; gondnokul ezekben is Szancsany Miklós tvh. főjegyzőt küldötte ki. — Hatósági fürdőorvos és igazgató: dr. Boleman István kir. tanácsos. — A fürdő közvetlen közelben egy eszónakázó tó létesült ez évben, mely hidegvízű tó fordásra is be van rendezve, mi által e kies fürdőtelep nyaralásra is igen alkalmas. — Étkezés: reggeli, ebéd, csónak és vasára egy napra 3 K., egy hétre 20 K. Prospektust küld és részletesebb felvilágosítást ad igazgatóság ad. 10445

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER

UGORKATEJ

angol minden arczisztítlanoságot, kiűfűst, pattanást, szepit, májfoltot, bőrtájkát (mitesser) stb. és az arcznak triss üdösítet, fiataloság kölcsönöz. 1 üveg 2 K. Ehhez ugorkaszappan 1 kor, poude 1.20 kor.

Elhívolt főszékül: Balassa Kornél győszertára, Budapest, dési hely: Erzsébetfalva 15.

Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. és Andrásy-ut 26. Dr. Egger Leó „Nador-gyógytára, Váci-körút 17. Zoltán Béla gyógyszerárban, V. Szabadság-tér, továbbá a következő drogériákban: Detsinyi Frigyes, V. ker., Marsóti-utca 2. Fodor Márton, VII. király-utca 42. Lux Mihály, IV. Museum-körút 7. Neruda Nándor, IV. Kossuth Lajos-utca 7. Molnár és Moser, Korona-herceg-utca 11. 0299

HOGY KARC SUVA

váljunk és egyáltalán a hazánkban megismerésük, hazánkban a Pilius Apollo-kat, melyeknek gyógyereje a szőnyegből nyert. Eszenorvoslati kényteltyek ői jónak elismert pilulák karcuav tesznek, határuk azonban a más hátrányára az egészségre, mint sok más készítmény. Nem használjuk, hanem egyenesen a táplálásra és a szőnyegre jöttek hatnak. — A többség vesztésé győgyítésén kívül a Pilius Apollo-k szabályoznak a szerve működését, fiatalítják az arcvonásokat és megakadályozzák a testnek ismét az öregeséget és erőt. És a tükre minden szőnyegnek ki megakadályozza a bőrt és a fiataloságot. A Pilius Apollo-k a legkényesebb természetű mindkét nembe kerülnek használnak és nem árthatnak sem az egészségre. A körülbelül két hónapig tartó gyógyítást könnyen be lehet tartani és végzettségnyel teljesen állandó. (Törvényesen védett védjegy). Egy üveg ára általában: K. 4.50 bérmentve; utánvét: K. 6.75. — F. Zoltán, gyógyszerár, Passage Verdau, Paris, IX. — Egyedüli raktár Ausztria-Magyarország részére: Budapest, Török József, gyógyszerára, Király-utca, 12.

Világhírű!

a „REKORD” festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közigyező által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj- aquarell- és pastel-festésben fénykép után 48-63 cm. nagyságban 20 kor. Legfinomabb kivitelű Brom. Platin és krétarajz... 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítenk mindenkinél teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi. 10335

„REKORD” festészeti műintézet, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

Mme Charlotte

Kozmetikai intézet

Budapest, V., Bécsi-utca 6. II. 5.

Elektro arcmasszázs és hygienikus párolás segítségével eltávolít minden szőpőshibát; kisimítom a redőket és azok képsőségét megátalom. — Kozmetikai szereimet orvosi kapacitások ajánlják. 10304

Köszönetnyilvánítás.

Mittelbach S. urnak. Zágráb.

Nem bírtam járni! Véletlenül jutottam az ön tyúkszem-író szerhez és már rövid használat után képes voltam órák hosszat minden fáradság nélkül dolgozni. Hálás köszönetet mondok önnek ezért és a szert mindenkinél melegen ajánlhatom.

Kizárólagos raktár: Kőröspalota 10326

MITTELBACH S.-nél, ZÁGRÁB, Duga ulica 3/B. 10388

80 fillérnek előleges beküldése után bérmentve küldetik.

Szájpadlás nélküli FOGSOROK.

Szájpadlás nélküli műfogak felesleges teszik az inylemez használatát. Hygienicus fogsort ezen elnevezése alatt kizárólag magam készítek. Saját rendszerem szerint. És ezen fogsort a szájból kivenni nem kell. Hygienicus fogsorttal néhány percz múlva tökéletesen beszélni és rágni lehet. — Egyedüli specialista a szájpadlás nélküli hygienicus fogsort készítésében: 10247

id. PROHÁSZKA HENRIK

Budapest, VII., Király-utca 15.

Vidékiek a műfogak elkészítését előre való bejelentés után megvárhatják. Kantsukba foglal műfogakat 2 írtól, teljes fogsortakat 40 írtól. Mindennemű munkálatomért 10 évi állótállást vállalok. Rosszul működő fogsortokat átalakítok, szájpadlást szabadon hagyva.

Nodusin Aranyér-balszam.

tökéletesen és biztosan gyógyítja úgy a vak, valamint a nyitott aranyért. Elismertévelek. Készíti: 10326

Nagy Kálmán gyógyszerész Nyiregyháza.

Kapható az összes gyógyszerárban. Főraktár: Török József és Egger Leó gyógyszer. Budapest. Ára használati utasítással együtt 4 kor., bérmentes küldéssel postán 5 kor.

MATTONI ERZSÉ-SÓS-FÜRDŐJE

BUDAPESTEN (BUDÁN)

Meglepő gyógyhatással bír különösen női bajokban, továbbá alhasi és általános vérbőségben, verőcéri pangások esetén máj- és lép-bajokban, aranyérben stb.

Idény április 15-étől szept. végéig. 65 fürdőszoba; számos keillon berendezett kényelmes vendégszoba. Vendéglő mérsékelt áru ételek és italokkal.

Rendelő orvos: 10345

Dr. POLGÁR EMIL. Villamos vasúti állomás.

Szerkesztő: **MAGYAR KÖNYVTÁR** Egy-egy szám ára 30 fillér.

Radó Antal.

Március havi füzetek:

377. MAETERLINCK. Joyzelle. Szinjáték öt felvonásban. Fordította Ábrányi Emil. A „Monna Vanna” világhírű szerzőjének egy rendkívül poetikus drámája remek fordításban

378—379. CONAN DOYLE. Az Agra kincse. (Egy Sherlock Holmes-est). Fordította Mikos Lajos. Remek a híres bűnügyi regények szerzőjének.

380. DEÁK FERENCZ második felirati beszéde Beöthy Zoltán bevezetésével. A bevezetés azt a gyönyörű Deák-emlékbeszédet tartalmazza, melyet Beöthy nemrég mondott el az egyetem ünnepén.

A legutóbb megjelent 10 szám jegyzéke

367—368. Petőfi S. Tigris és Hiéna. 369. Tóth Rezső. Északafrikai kikötők. (Tunisztól Tangerig). 370. Roberto Bracco. Hűtelen. Fordította: Radó Antal. 371—372. Gyógygyógyi István. Porából megéledett Phoenix. Koltai V. 373—375. Mikszáth Kálmán. Beszterce ostroma I—IV.

A MAGYAR KÖNYVTÁR TELJES JEGYZÉKÉT (380 szám) kívánatra készítséggel ingyen és bérmentve megküldi minden könyvkereskedés vagy kiadóhivatal.

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrásy-ut 21. szám.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs!

Ne vásároljunk külföldön! mert nálam órákat, arany- és ezüst-ékszereket olcsóbban és jobban lehet beszerezni.

Ingyen és bérmentve küldöm nagy képes árjegyzékemet bárkinek, ki érte ir; a meg nem felelő árúkrért a pénzt visszaadom.

Több mint 20,000 elismerő-levél a világ minden részéről.

FRANK LAJOS

Budapest, Koronaherzeg-utca 9.

Fekete kelmeimre különösen felhívom a m. t. hölgyek figyelmét. 10351

LIPIK (Szlavoniában) elsőrendű fürdőhely.

Egyetlen jódtartalmu alkalikus hőforrás (64° C.) a kontinensen. 10337

A lonjavölgyi vasút állomása (Dugoslon át). Azonkivül Pakrac-Lipik déli vasút állomása. Kiténtetve: Budapest, Bécs, London, Bécs, Brüssel. Elsőrangú hevítéses fürdők, vizgyógyintézet. Baliz-féle inhalatorium, külön dietetikus konyha; gyermeksanatorium, katonaisztii gyógyház. Fényesen berendezett gyógyterem, kávéház és étterem, narzsabásu park, fedett sétány, tereze, kitűnő gyógyszálok. Villamos világítás.

Felülmulhatatlan hatású gyomor-, bél- és gógo- és egyéb hurutoknál, köszvénynél és csúszos bajoknál, ischiásnál, csontbajoknál, hasürbéli izma- és izmágyonoknál, valamint minden mirigy- és vérbetegségnél.

A fürdő-idény alatt tíz kiváló orvos rendel.

Lipiki hévíz széküldése közvetlenül a forrásból, továbbá Édeskúty L. ezüztől Budapest.

Lipiki forrásó közvetlen a fürdőigazgatóság-nál rendelhető. — Bővebb felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

A kit szeretünk, a kit tisztelünk annak vegyünk egy gyönyörű kivitelű, valódi ezüst cigaretta-tárczát, szipkát, gyufatartót elegáns tokban, csak 34 kor.

SCHÖNWALD IMRE magyar órásmester és ékszergyárosnál, Pécssett 2.

Elragadó szép bérmlási ajándéktárgyak mesés választékban. 10382

Hazai gyártmány! **KLEINOSCHEG SEC**

UJDONSÁG! ELSŐ MINŐSÉGŰ PEZSGÓ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK csász. és kir. udvari szállító pezsgó pinczéi BUDAFOK. 10301

SERRAVALLO

China-bora vassal. Erősítő szer gyengék, vérszegények és lábbadosók számára. Elvagygyerjesztő, idegerősítő szer.

2000-nél több orvosi vélemény. Kitűnő íz.

J. Serravallo — Trieste-Barcola.

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 literes üvegekben K 2.40 és 1 literes üvegekben K 4.40.

Kováts Béla kocsigyártó Budapest, V., Lipót-körút 3. Ajánlja újonnan berendezett modern hintó raktárát.

Alapított 1886. Képes árjegyzék bérmentve.

A „CRÈME de MARGUERITE” sajátságai.

Ezen kitűnő készítmény némely feltűnő sajátságánál fogva rendkívül előnyösen különbözik minden eddig ismert hasznomú toletté-szeről.

Egyik előnyös sajátsága ezen Crème-nak, hogy a bőrt nem teszi száraz tapintatúvá, fényes, mint más keves, minél fogva az nappalra is alkalmazható. Igen meglepő tulajdonsága a Crème de Marguerite-nak, hogy dacára teljesen festanyag-mentességének, a bőrt rögtön megfehérríti, minél fogva főlegessé teszi a rizsporn használatát. Mindazonáltal, ha valaki mégis alkalmazni akarja a rizsporn, azt valóban szépen csakis ezen Crème segítségével eszközölheti, mert megójtja a rizspornnak behatolását a bőr lakosaiba. A Crème de Marguerite táplálja a bőrt, miáltal az üdösöget, bársonyszerű puhaságot és kellemes, csetagy (spermae)-szerű tapintatot nyer. A Crème de Marguerite igen kellemes, üdítő, hűsítő hatású bír a rendkívüli finomsága, hasznos befolyása már az első használatnál érezhető. Ért nap alatt eltávolítja a bőrhámlást, kitérésőket, májfoltot és bőrtájkát (Mitesser), néhány heti használat alatt a szepitől is. A Crème de Marguerite-nak még egy lényeges előnye, más hasznomú készítmények fölött: hogy mindennemű fém- és festanyagtól teljesen ment és így egészen ártalmatlan, miről a következő hivatalos bizonyítvány keszeskodik:

M. k. állami vegykerületi állomás Budapest.

Hivatalos bizonyítvány

A budapesti m. kir. állami vegykerületi állomás részéről ezen hivatalosan bizonyították, hogy a Krieger György gyógyszerára által gyártott „Crème de Marguerite” arczkenőcs, femalkatrészlet, festékanyagot vagy egyáltalában a szervezetre ártalmas hatású anyagot nem tartalmaz.

a m. k. állami vegykerületi állomás vezetéje.

Ezen közzétett Crème de Marguerite látogatás, séta, bál vagy színház előtti előkészítő hölgyeknek és szim-padi művésznőknek legkedveltebb toletté-csúka. Egy tégely ára 4 korona. Kizárólag a KORONA-GYÓGYTÁR-ban, Budapest, Kálvin-tér. Postal szétküldés naponta.

RETHY BELA Gyógyszerész

PEMETEFÜZŐKORKA BÉKÉSCSABAN

ARA 60 fillér. 10157

Minden gyógyszerárban kapható.

Alapítva: 1864. — Kiténtetve: Páris, Budapest, Bécs, Szeged. — Telefon 63—36.

BERKETZ I. UTÓDA 10044

Kelme-, selyemfestő és vegytisztító gyára, Budapest, Kinizsi-u. 14.

Gyűjtőtelepek: IV., Váci-utca 51. Női-, férfi- és gyermekruhák, háztartási cikkek, VI., Izabella-utca 66. függönyök, hímzések, csipkék, szőnyegek, tollak, VII., Kerepesi ut 78. bátorok és bátorozóvető stb., stb. részére. VIII., Ullői ut 30.

Vidéki megbízások jutányosan és pontosan teljesítenek. Postaküldemények címzendők: IX., Kinizsi-utca 14.

Egy kísérlet elegendő annak igazolására, hogy az arcz és kéz ápolására, szepitők, májfoltok, pattanások, kiűtések ellen a már általánosan elterjedt Korányi-féle 10363

kámforos arcz-krém

hatásában föllmulhatatlan. Szirtalan, nappalra is alkalmazható. Egy tégely ára 1 korona, 6 tégelyt bérmentve küld: Korányi Inure „Kigyóhoz címzett” gyógyszerára Nyiregyháza.

MATTONI-FELE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-VÍZ

1. A magyar zene erkölyi. Boka, Bihari, Csermák, Czinka Panna, Lavotta, Egressy, Rozsályi, Szerdahelyi remek magyar klasszikus szerzemény. Zongorára átírta Huber S. ára 6 K. Vonósnegyeselek a magyar zene erkölyéből, átírta Bloch József. Bihari János szerzemény: 1. Beresényi nótája. 2. Requime fia halálára. 3. Hadik öbester nótája. 4. Keserője, továbbá 5. Boka keserője. 6. Czinka Panna nótája. 7. Kán: Szerenád a Tizza ház előtt. Mindegyik vezérkényv és színművel egyarált 1.60 kor. A hét darab egyszerre vásárolva 10 korona.

Hegedűre átírta Bloch József, Ára 4 korona.

A kétü együt duo-ban játszható; egyszerre véve 8 korona.

2. Kurucz dalok teljesebb ztyüteménye, szép művészi leltében, teljes szöveggel, zongorára 6 korona.

Hegedűre átírta Bloch J. Ára 4 korona.

A kétü együt duo-ban játszható; egyszerre véve 8 korona.

3. A szabadságharc dalai és indulói 1848-49. zene-szomban. Átírta: Huber Sándor. Ezen terjedelmes, pompás gyűjtemény a függetlenségi harc összes ismert szép dalait tartalmazza. Zongorára 6 korona.

4. E három kötet a hazafias dalok valóságos kincsesháza. Zongorára egyszerre véve 18 kor. belvét csak 16 kor.

101 magyar legzebb népdal. Zongorára átírta Huber Sándor, ára 3 kor-na. Hegedűre átírta Bloch J. Ára 3 korona. Két hegedűre 5.40 korona.

12 füzet, legzebb 24 népdallal a nóták remekei. Szerkésztéi Taras Alajos. Zongorára ízeje 60 fillér.

Bloch József. A hegedűjáték és tanítási módszer 77 ábrával és 600 kópedával I. Történelmi. II. Gyakorlati III. Zeneelméleti rész. Ára 4 korona.

ROZSNYAI KÁROLY antiquar-, könyv- és zeneműkereskedő Budapest, IV., Museum-körút 15. Könyveket és zeneműveket állandóan vásárolok. Bármely könyv vagy zenemű azonnal jutányosan kapható. — Árjegyzék ingyen. 10380

Ha őszül a haja ne használjon más, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételt szer, mely a haj eredeti szinét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTAN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétány-utca sarkán. 10380

SZŐNYEG-JAVÍTÁS!

Perzsa-, smyrna-szőnyegek csak a keleti szőnyeg műtőmő-intézetben a legpontosabban, művészi- és legjutányosabban kijavítanak. Levelezőlapon tessék értesíteni. 10298

GOLDENBERG NETTI BUDAPEST, VII. kerület, Dembinszky-utca 41, III. 51.

KWIZDA FERENCZ JÁN. 9931

cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító, Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bees mellett.

Kwizda Fluidja Kigyó védjeg (Turista-Fluid.) (Kwizda-féle köszvény-fluid.) Régi jóhírű diétet.-kosm. szer (bedörzsölésre az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére. Eredményesen használva törzsi, kerék-páncsok s lovaglók által nagyobb török utáni erősítésre és erögyűjtésre.

Árak: 1/2 palack K 2.— 1/4 palack K 1.20

Kapható minden gyógyszerárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerészénél, Budapest, Király-utca 12 és Andrásy-ut 21. sz.

+ Soványság +

Szép telt testidomok a D. Franz Steiner & Co. Berlin erőpára által. Annyire erősnek hitték, mint a Paris 1900. Hygiene-külháza és Hamburg 1901. 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást értek el. Orvosi rend. szelint. Szágon becsületes. Nem eszálalás. Számos köszönőlevél. Ára hártonként 2 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utazótal. Szállítja: 10128

TÖRÖK JÓZSEF
Gyógyszerész,
Budapest, 18. Király-u. 12

Kérje csak a
Selle & Kary-féle

FREDIN

legjobb tisztítószert
minden finom lábbeli számára. Sárga és fekete.
Különböző mennyiségű: Bozalca, Oscar, Chevreau- és lakkozópórá.
Wien, XII/1.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 9613
téli és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E kénesvízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve

A Kalap-király

3, 4, 5 koronás különlegességekben elismert specialista.
Kossuth Lajos-utca végén, Eskü-út, Klotild-palota.

Kerékpárosoknak fontos!

Kérjen ingyen és bérmentve nagy képes árjegyzékünket, mely csengőket, lámpákat, pneumatikot, nyergeket, fengelyeket, konzszokat, valamint elsőrangú kerékpárokat stb., stb. tele árban tartalmaz

BEIFELD GÁBOR és TÁRSA,
Budapest, VIII. ker., József-körút 21.

Posztó-

vagy kamarn-maradékok (3,20 mtr.) mindenféle színben a legfinomabb gyapjuszövetekből egy teljes férfiöltönyre, a meddig a készlet tart, székül 5 forint utánvét mellett az **Országos Posztószékhely** Áruház Budapest, Rotentiller-utca 7. Maradékokból minták nem küldetnek.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZ
BUDAPEST, IV. KER., BÉCSI-UTCZA 4. SZ.

A TAVASZI

és nyári idényre selyemkelme-, bársony-, csipke- és szalagszükségeit vásárolja

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZBAN

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

A legnagyobb választék mindenféle selymárúkbán. Az idény összes újdonságai folyton raktáron vannak.

Szabott árak, tulkövetelés kizárva.

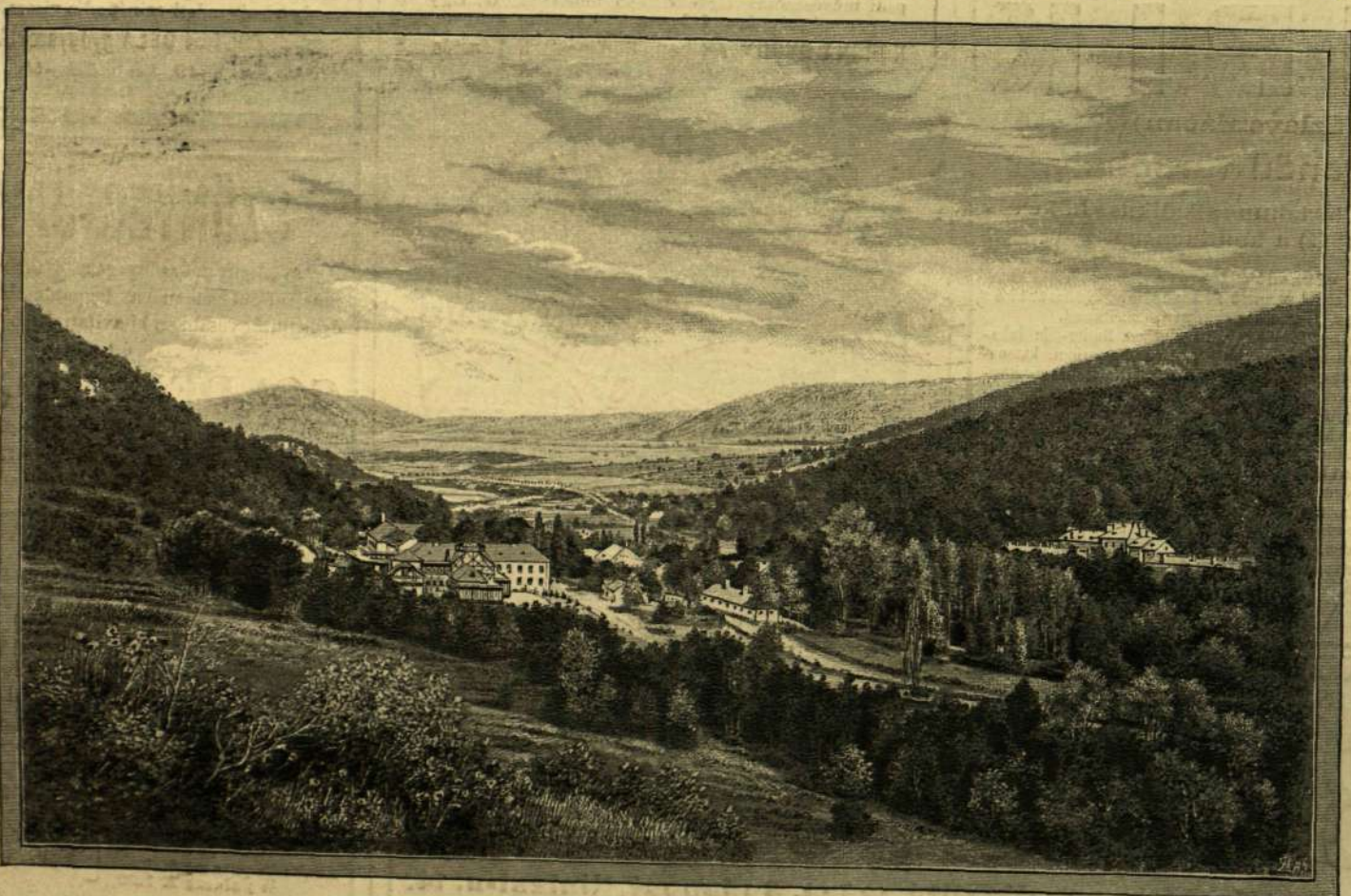
Minták vidékre bérmentve küldetnek.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZA 10317
BUDAPEST, IV. KER., BÉCSI-UTCZA 4. SZ.

Parád gyógyfürdő

Gróf Károlyi Mihály tulajdona, Heves megyében. Vastimsós fürdővel és hidegvízgyógyintézzel, égvényes kénes savanyuvíz és természetes arzén-vastartalmu vizekkel. Lakások ujonnan épült szállodákban, 146 szobával, uradalmi kezelés alatt állanak, a vendégek élelméze díszes külön csarnokban bérlet útján Verseyh István jászberényi jóhírű konyhájára bízatik.

10429

Az évad Junius 1-től szeptember végeig tart, és pedig az előévad junius 1-től junius 20-ig, a főévad Junius 21-től augusztus 20-ig, utóévad augusztus 21-től szeptember végeig. Az elő- és utóévadban a lakások 30%-kal olcsóbbak. Ingyen prospectussal s minden felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgatóság.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

VASÁRNAPI UJSÁG

19. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁJUS 8.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12. Vasárnapi Ujság: egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával): egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetőknek a postai felár megfizetését utalják is csatolandó.

Kiss Ferencz fényképe.

A KIRÁLY FOGATA AZ ALBRECHT-UTON, MIKOR A MÜCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁRA HAJTAT.

A KIRÁLY BUDAPESTEN.

CSAKNEM EGY ÉVI TÁVOLLÉT UTÁN VÉGRE ISMÉT körünkben üdvözölhetjük ősz királyunkat. Érkezése a szokottnál is nagyobb visszhangot támasztott a nemzet lelkében; útja föllobogóztott utcákon s lelkes üdvözlő sokaság sorfalain át vezetett fel fejedelmi palotájába. Az ünnepelés külsőségei a szívek benső megindultságából nyerték fényüket.

Jövetelét egy nagy és nemes, mely erkölcsi tartalmú fejedelmi tény előzte meg: II. Rákóczi Ferencz hamvainak hazahozatalára vonatkozó elhatározása. E ténynek nagy jelentőségét az adja meg, hogy benne a király azonosítja magát a nemzet multjával s tanubizonyítást tesz arról, hogy megértette a magyar fajban mélyen benne gyökerező szabadságszeretetet s ennek nyilvánulásait, a szabadságért folyt harcokat a maguk valódi jelentőségében fogja fel. Rákócziban nem az uralkodóház ellen támadó fölkelőt látja, hanem a magyar szabadság hőst, a magyar nemzet évezredes törekvéseinek egyik megszemélyesítőjét. Ezzel ismét eloszlott egy ama félreértések közül, melyek

A KIRÁLY ÉS KISÉRETE A VIRÁGKIÁLLÍTÁSON.

Balogh Rezső fényképe.